

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

Інна Мокрогуз

СОЛЬФЕДЖІО

**ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ
ДЛЯ СТУДЕНТІВ 1-ГО КУРСУ**

Навчально-методичний посібник

Чернівці

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

2024

УДК 78.087
М 74

Друкується за ухвалою методичної ради
факультету педагогіки, психології та соціальної роботи
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
(Протокол №11 від 25 червня 2024 року)

Рецензенти:

Каплієнко-Ілюк Юлія Володимирівна – докторка мистецтвознавства, доцентка, професорка кафедри музикознавства, композиції та виконавської майстерності Дніпровської академії музики

Лісовий Вадим Анатолійович – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри музики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

М 74 **Мокрогуз І.** Сольфеджіо. Практичні завдання для студентів 1-го курсу : навч.-метод. посібник. Чернівці : Чернівецьк. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. 88 с.

Посібник рекомендований до використання здобувачами освіти першого бакалаврського рівня підготовки 025 «Музичне мистецтво» та 014 Середня освіта «Музичне мистецтво», з метою вдосконалення знань, умінь та практичних навичок з навчальної дисципліни «Сольфеджіо».

© Інна Мокрогуз, 2024
© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2024

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Музично-теоретична підготовка (Сольфеджіо)» є важливою нормативною дисципліною навчального плану підготовки здобувача першого бакалаврського рівня спеціальності 025 Музичне мистецтво та 014 Середня освіта (Музичне мистецтво), майбутнього вчителя музичного мистецтва, адже високий рівень знань з основ теорії музики та володіння навичками, що формуються на заняттях з сольфеджіо, є теоретичним підґрунтям для оволодіння фаховими знаннями й уміннями, запорукою формування навичок інструментальної, вокальної та вокально-хорової виконавської діяльності.

В Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича кафедри музики навчальна дисципліна «Музично-теоретична підготовка» на першому курсі об'єднує навчальні дисципліни «Теорія музики» і «Сольфеджіо».

Мета: формувати у студентів знання, уміння і практичні навички з основ теорії музики, необхідні для оволодіння циклами музично-теоретичних та музично-виконавських дисциплін, а також навички співу з нот, слухового аналізу, що формуються на заняттях з сольфеджіо.

Завдання: розвивати інтерес до освоєння основ теорії музики, сформувати систему знань, умінь і практичних навичок з теорії музики, виробити навички самостійної роботи студентів у вирішенні практичних завдань, потребу в самовдосконаленні власної музичної грамотності, навичок співу з нот.

Зокрема, в процесі вивчення курсу студенти повинні знати:

- особливості запису звуків музичної системи, фізичну основу звуку, властивості музичного звуку, основи й закономірності нотного письма;
- значення ритму, метру і темпу в музиці; закономірності будови інтервалів та акордів від звуку і в тональності, особливості мажороміночної системи.

На підставі вивченого матеріалу студенти повинні вміти:

- записувати висоту, тривалість звуків на нотному стані;
- орієнтуватися у закономірностях будови музичної системи;
- визначати діапазон, регістр, ступені звукоряду, метр і розмір музичних творів;
- будувати та грати на фортепіано від звуку і в тональності прості та складені інтервали, тризвуки, септакорди та їх обернення;
- визначати лад і тональність музичних творів;
- співати з нот одноголосні мелодії, двох, три та чотириголосні вправи в ансамблі та з грою на фортепіано;
- виконувати інтонаційні вправи згідно темам курсу «Сольфеджіо»;
- записувати одноголосні та двоголосні музичні побудови;
- здійснювати слуховий аналіз ладів, інтервалів, акордів тощо;
- складати акомпанемент до мелодій.

Навчально-методичний матеріал (базовий) до дисципліни «Сольфеджіо»

- **Лад мажорний (мажор):** тон-тон-півтон-тон-тон-тон-півтон (наприклад: до-ре-мі-фа-соль-ля-сі-до);
- мажорний тризвук утворюють стійкі звуки (I-III-V).
- **лад мінорний (мінор):** тон-півтон-тон-тон-півтон-тон-тон (наприклад: ля-сі-до-ре-мі-фа-соль-ля);
- мінорний тризвук утворюють стійкі звуки (I-III-V).

Не стійкі звуки розв'язуються в стійкі, що знаходяться поруч.

Ладові різновиди мажору та мінору

- **Гармонічний:**
- гармонічний мажор – пониження VI ступеня (VIb)
гармонічний мінор – підвищення VII ступеня (VII#)
- **Мелодичний:**
- мелодичний мінор – при висхідному русі підвищуються VI і VII ступені (VI#, VII#), при низхідному русі підвищення скасовується і використовуються ступені натурального мінору.

Тривалість – це відносна величина, що позначає співвідношення по довжині (коротше-довше) між нотами. В європейській музиці найбільше розповсюдження отримала система поділу тривалостей на два, де кожна наступна тривалість вдвічі коротша за попередню. Одна ціла нота вміщує дві половинні, одна половинна – дві четвертні, одна четвертна – дві восьмі, одна вісьма – дві шістнадцяті, одна шістнадцята – дві тридцять другі і так далі.

Тональність – це висота ладу. Тональності бувають:

- однойменні (ті, що мають спільну тоніку): До мажор – до мінор.
- паралельні (ті, що мають однакову кількість ключових знаків): До мажор – ля мінор.

Порядок ключових знаків завжди однаковий, змінюється тільки кількість ключових знаків в різних тональностях.

Наприклад, в Ля мажорі 3 дієза: фа#-до#-соль#, а в Сі мажорі 5 дієзів: фа#-до#-соль#-ре#-ля#

Порядок дієзів: фа#-до#-соль#-ре#-ля#-мі#-сі#

Порядок бемолей: сіб-міб-ляб-реб-сольб-доб-фаб

Знаки альтерації можуть стояти при ключі (ключові знаки – діють на весь твір), або з'являться епізодично (випадкові знаки альтерації – діють до кінця такту).

Знаки альтерації змінюють висоту звуків:

- дієз (#) – підвищує звук на пів тона;
- бемоль (b) – знижує звук на пів тона;
- дубль-дієз (x) – підвищує звук на один тон;
- дубль-бемоль (bb) – знижує звук на один тон;
- бекар – відмінює всі попередні знаки альтерації.

Паралельні тональності до трьох знаків

До мажор – ля мінор (знаків немає);

Соль мажор – мі мінор (фа#);

Фа мажор – ре мінор (сіб);

Ре мажор – сі мінор (фа#, до#);

Сі бемоль мажор – соль мінор (сіб, міб);

Ля мажор – фа-дієз мінор (фа#, до#, соль#);

Мі бемоль мажор – до мінор (сіб, міб, ляб).

Інтервали

Інтервал – це відстань між двома ступенями (звуками).

Є вісім основних інтервалів:

Пріма, секунда, терція, кварта, квінта, секста, септима, октава.

Пріма – повторення одного й того ж звука **ч.1** – тобто «чиста пріма».

Секунда – охоплює два ступені. Позначається цифрою 2. Буває мала – **м.2** має пів тона та велика – **в.2** – один тон.

Терція – охоплює три ступені. Позначається цифрою 3. Буває мала – **м.3** має півтора тона та велика – **в.3** – два тони.

Кварта – охоплює чотири ступені. Позначається цифрою 4. Буває чиста – **ч.4** містить два з половиною тони та збільшена кварта (третон) – **зб.4** – три тони.

Квінта - охоплює п'ять ступенів. Позначається цифрою 5. Буває зменшена – **зм.5** має три тони (третон), та чиста – **ч.5**. – три з половиною тона.

Секста – охоплює шість ступенів. Позначається цифрою 6. Буває мала – **м.6** має чотири тони та велика – **в.6**. – чотири з половиною тони.

Септима – охоплює сім ступенів. Позначається цифрою 7. Буває мала септима – **м.7** має п'ять тонів та велика септима – **в.7** – п'ять з половиною тони.

Октава – охоплює вісім ступенів. Позначається цифрою 8. Буває чиста октава – **ч.8**. Має шість тонів.

Тема № 1

Мажорний лад. Тональність До мажор. Тривалості звуків.
Знаки альтерації. Розмір 2/4. Паузи. Інтервали в мажорі.

1. Сольфеджування гами До мажор та основних тризвуків тональності

До-мажор натуральний

I II III IV V VI VII VIII VII VI V IV III II I

9

I III V III I

15

До мажор гармонічний

23

Обернення тонічного тризвука

T5/3 T6 T6/4 T5/3

Тривалості звуків

1i, 2i, 3i, 4i 1i 2i 1i, 2i, 3i, 4i 1, i, 2, i, 3, i, 4, i

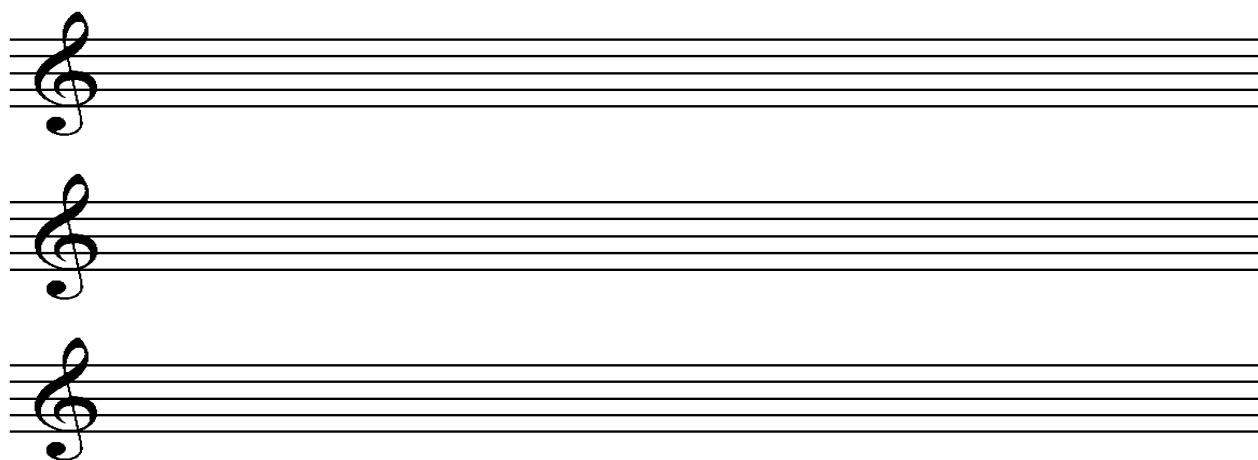
Ціла половинні четвертні восьмі

31

ДІЄЗ БЕМОЛЬ БЕКАР

2. Написання музичного диктанту

3. Вправи для сольфеджування

Moderato

Moderato

Allegro ma non troppo

Moderato

Allegro ma non troppo

Allegretto

Allegretto

Allegro

Moderato

Adagio ma non troppo

Andante

Detailed description: The image displays ten musical staves, each representing a different exercise. All exercises are in 2/4 time. The tempo markings are: Moderato (first two), Allegro ma non troppo (third and fourth), Allegretto (fifth and sixth), Allegro (seventh), Moderato (eighth), Adagio ma non troppo (ninth), and Andante (tenth). Each staff begins with a treble clef and a 2/4 time signature. A 'V' symbol is placed above the staff at various intervals, likely indicating a specific exercise or measure. The exercises consist of various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests.

Two staves of musical notation in 2/4 time. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. The second staff continues the melody. Both staves feature a dynamic marking of *v* (piano) above the notes.

Two staves of musical notation in 2/4 time. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. The second staff continues the melody. Both staves feature a dynamic marking of *v* (piano) above the notes.

Two staves of musical notation in 2/4 time. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. The second staff continues the melody. Both staves feature a dynamic marking of *v* (piano) above the notes.

Two staves of musical notation in 2/4 time. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one flat. The second staff continues the melody. Both staves feature a dynamic marking of *v* (piano) above the notes.

Moderato

7

Musical notation for measure 7 in 2/4 time, starting with a treble clef and a key signature of one flat. The measure features a dynamic marking of *v* (piano) above the notes.

Allegretto

8

Musical notation for measure 8 in 2/4 time, starting with a treble clef and a key signature of one flat. The measure features a dynamic marking of *v* (piano) above the notes.

Moderato

9

Musical notation for measure 9 in 2/4 time, starting with a treble clef and a key signature of one flat. The measure features a dynamic marking of *v* (piano) above the notes.

Allegro ma non troppo

10

Musical notation for measure 10 in 2/4 time, starting with a treble clef and a key signature of one flat. The measure features a dynamic marking of *v* (piano) above the notes.

Allegro ma non troppo

11

Musical notation for measure 11 in 2/4 time, starting with a treble clef and a key signature of one flat. The measure features a dynamic marking of *v* (piano) above the notes.

Moderato

12

Musical notation for measure 12 in 2/4 time, starting with a treble clef and a key signature of one flat. The measure features a dynamic marking of *v* (piano) above the notes.

Allegretto

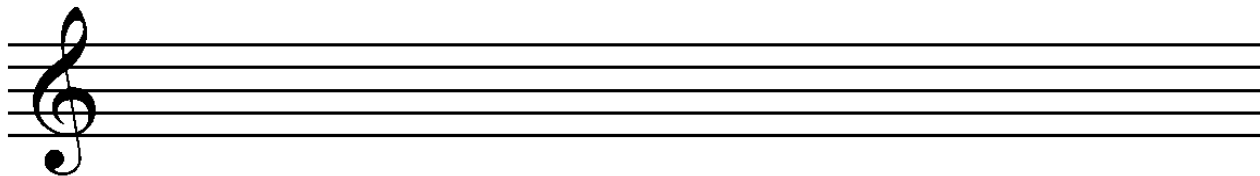
13

Musical notation for measure 13 in 2/4 time, starting with a treble clef and a key signature of one flat. The measure features a dynamic marking of *v* (piano) above the notes.

5. Письмові завдання до теми До мажор

Варіант I

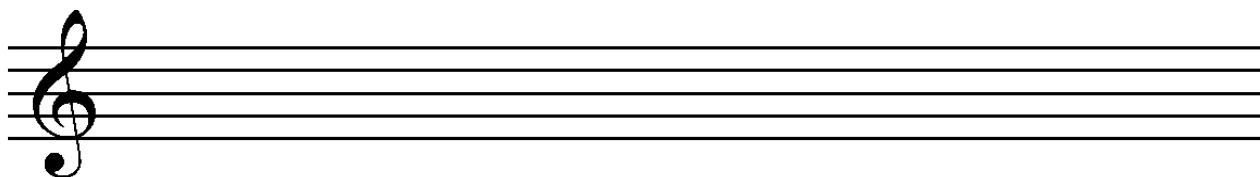
1. Побудувати та проспівати До мажорну гаму.

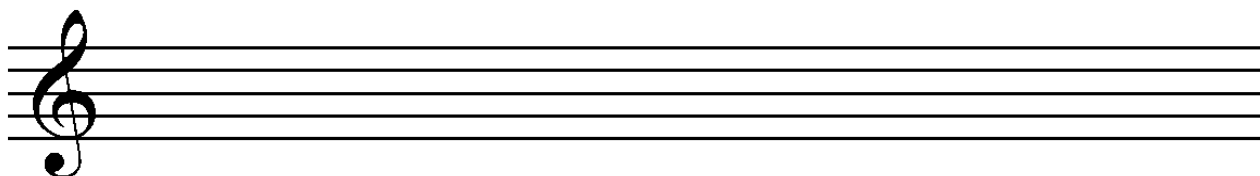
2. Побудувати та проспівати T5/3, D5/3 та їх обернення в До мажорі.

3. Побудувати та проспівати гармонічний вид До мажорної гамаи.

4. На нотному стані відобразити позначення цілої та восьмої пауз, їх рахунок.

5. Побудувати та проспівати від звука «до» наступні інтервали:

Ч.1; В.3; ч.4; ч.8.

Варіант II

1. Побудувати та проспівати **стійкі ступені** До мажорної гами.

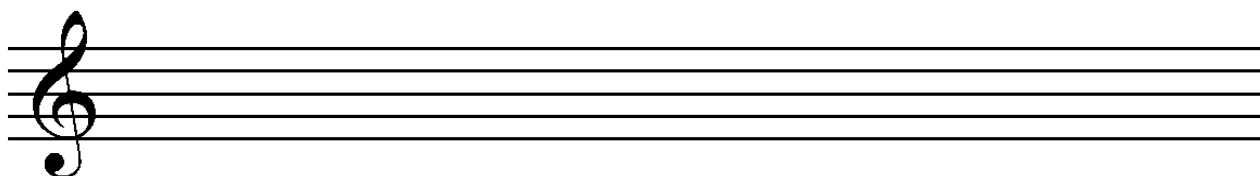
2. Побудувати та проспівати **гармонічний вид** До мажорної гами.

3. Побудувати та проспівати **T5/3, S5/3 та їх обернення** в До мажорі.

4. На нотному стані відобразити позначення **четвертної та половинної пауз**, їх рахунок.

5. Побудувати та проспівати від звука «до» наступні інтервали:

В.2; м.3; ч.5; В.7.

Тема № 2

Тональність Соль мажор. Класифікація інтервалів. Головні тризвуки та їх обернення в мажорі. Розмір 3/4.

1. Сольфеджування гами Соль мажор та основних тризвуків тональності

Соль-мажор натуральний

I II III IV V VI VII VIII VII VI V IV III II I

9

I III V III I

15

Соль-мажор гармонічний

23

Обернення головних тризвуків

T5/3 T6 T6/4 S5/3 S6 S6/4 D5/3 D6 D 6/4

2. Написання музичного диктанту

3. Вправи для сольфеджування

Moderato

42

Allegretto

44

Allegretto

45

Moderato

46

Moderato

47

Moderato

48

Moderato

49

Allegro

50

Moderato

394

Allegro non troppo

395

Allegro

396

Allegro non troppo

397

Moderato

398

Allegro moderato

399

Allegro

400

Moderato

401

4. Завдання для підбору по слуху

Ой під вишнею (укр. нар. пісня)

G D G D
Ой під вишнею, під черешнею,
G C a D G
Стояв старий з молодю, як із ягодою.

І просилася, і молилася:

– Пусти ж мене, старий діду, на вулицю погулять.

– А я сам не піду, і тебе не пуцу,
Бо ти ж мене старенького та й покинеш на біду.

Куплю тобі хатку та ще й сіножатку,
І ставок, і млинок, ще й вишневий садок.

– Ой не хочу хатки, а ні сіножатки,
Ні ставка, ні млинка, ні вишневого садка.

А ти, старий дідуга, ізогнувся, як дуга,
А я молоденька, гуляти раденька.

Чорні очка, як терен (укр. нар. пісня)

G D G
«Чорні очка, чорні очка, як терен, 2р.
G E a
Чорні очка, як терен, як терен, як терен.
D G
Коли ми ся поберем, поберем?»

«Поберемся, поберемся в неділю, 2р.
Поберемся в неділю, в неділю, в неділю,
Маю в Бога надію, надію».

«Куди ж мене, куди ж мене поведеш? 2р.
Куди ж мене поведеш, поведеш, поведеш,
Коли хати не маєш, не маєш?»

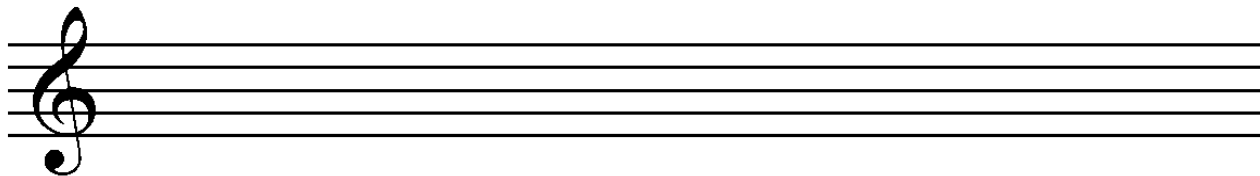
«Поведу тя, поведу тя в чужую, 2р.
Поведу тя в чужую, в чужую, в чужую,
Поки свою збудую, збудую».

«Постав хату, постав хату з лободи, 2р.
Постав хату з лободи, з лободи, з лободи,
А в чужую не веди, не веди!

5. Письмові завдання до теми Соль мажор

Варіант I

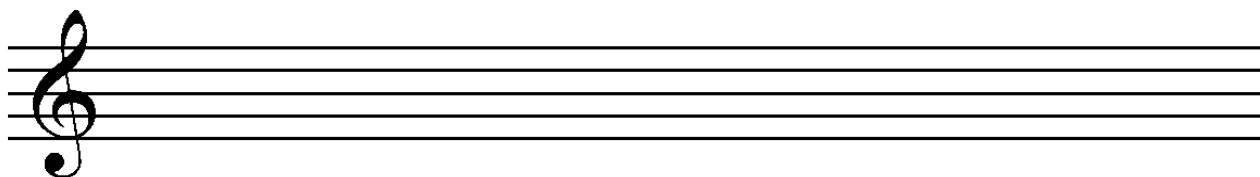
1. Позначити на нотному стані **стійкі ступені** Соль мажорної гами. Побудувати та проспівати

2. Побудувати та проспівати **гармонічний вид** Соль мажорної гами.

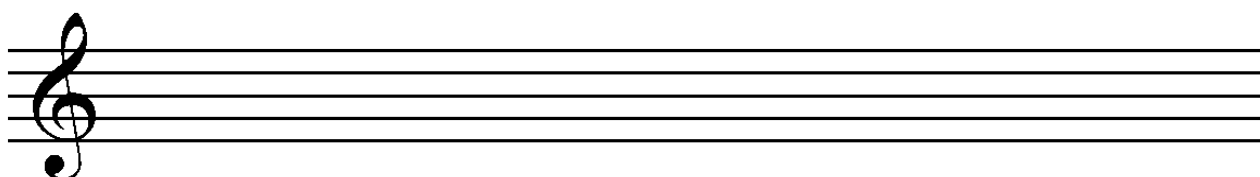
3. Побудувати та проспівати **T5/3, S5/3** та їх обернення у Соль мажорі.

4. Побудувати та проспівати від звука «**соль**» наступні інтервали:
м.3; В.2; В.6; м.7.

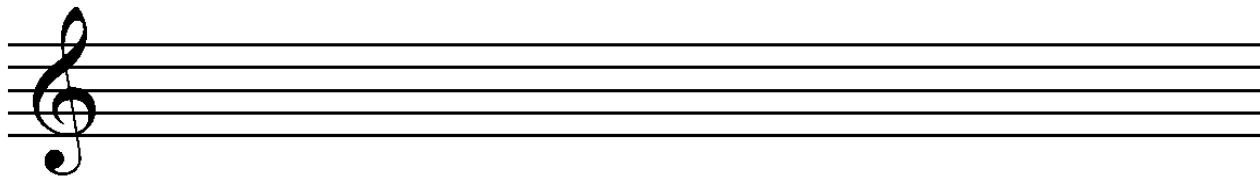

5. Побудувати та проспівати наступні послідовності акордів у Соль мажорі.
T5/3; S6/4; D6; T5/3.

Варіант II

1. Позначити на нотному стані розв'язання **не стійких ступенів** Соль мажорної гамаи у стійкі. Побудувати та проспівати

2. Побудувати та проспівати **гармонічний вид** Соль мажорної гамаи.

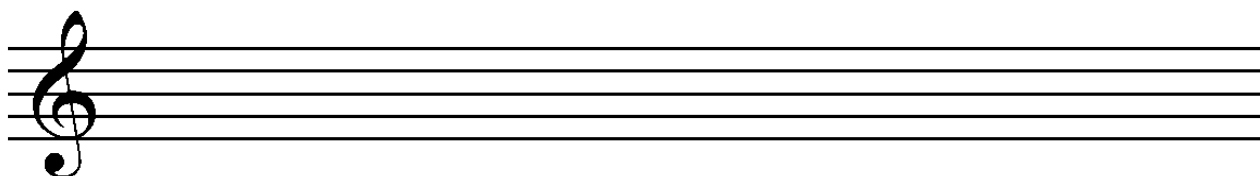

3. Побудувати та проспівати **T5/3, D5/3** та їх обернення у Соль мажорі.

4. Побудувати та проспівати від звука «**соль**» наступні інтервали:

Ч.1; В.3; ч.4; м.6.

5. Побудувати та проспівати наступні послідовності акордів у Соль мажорі.

T5/3; D6; S6; T6/4.

Тема № 3

Тональність Фа мажор. Поняття про тритони Зб.4 – Зм.5. Акордові послідовності з головними тризвуками та їх оберненнями.

1. Сольфеджування гами Фа мажор та основних тризвуків тональності

Фа-мажор натуральний

I II III IV V VI VII VIII VII VI V IV III II I

9

I III V III I

15

Фа-мажор гармонічний

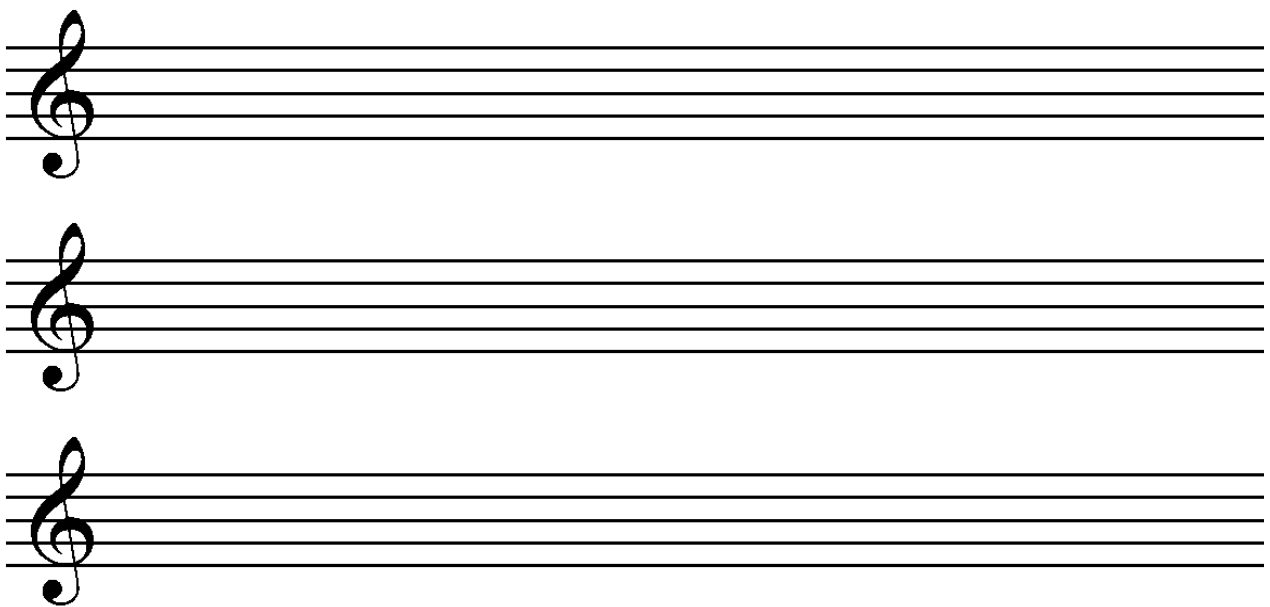
23

Обернення головних тризвуків

T5/3 T6 T6/4 S5/3 S6 S6/4 D5/3 D6 D 6/4

2. Написання музичного диктанту

3. Вправи для сольфеджування

116 *Allegro ma non troppo*

117 *Moderato*

119 *Moderato*

120 *Moderato*

121 *Grave*

122 *Moderato*

T

Allegretto

Moderato

Allegro non troppo

Allegretto

Moderato

Adagio

Moderato

Adagio ma non troppo

Allegretto

4. Завдання для підбору по слуху

Ой, чорна я си, чорна (укр. нар. пісня)

Ф С Ф С Ф
Ой, чорна я си чорна, чорнява я циганка.

Ф В Ф
Чом си полюбила, чом си полюбила,
Ф С Ф
Чорнявого Іванка.

Іванка, та й Іванка, сорочка вишиванка.
Високий та стрункий, високий та стрункий,
Ще й на бороді ямка.

– Марусю, ти Марусю! Люблю я твою вроду.
Люблю дивитися, люблю дивитися,
Як ти ідеш по воду.

– Як ти ідеш по воду, як ти ідеш з водою.
Люблю дивитися, люблю дивитися,
Марусю, за тобою.

У лісі два дубочки, обидва зелененькі.
Ми такі паровані, ми такі паровані,
Обоє чорнявенькі.

Перелаз (укр. нар. пісня)

Ф Д g
Перелаз, перелаз від сусіда до нас.
g С F
Сусідський легеню, сусідський легеню, чом ти не йдеш до нас. (2)

До тебе ходити – треба тя любити.
Я хлопець молодий, я хлопець молодий, не дам ся зганьбити. (2)

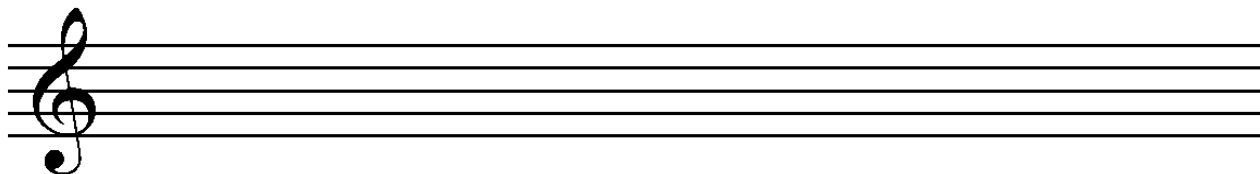
Дівка була файна, не було їй пари.
За нею хлопці йшли, за нею хлопці йшли, як дощові хмари. (2)

Місяць світив ясний, як ти до мене йшов.
Темная ніч була, темная ніч була, перелаз не знайшов. (2)

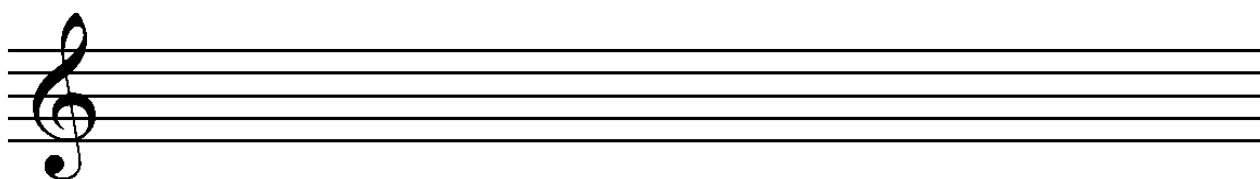
5. Письмові завдання до теми *Фа мажор*

Варіант I

1. Позначити на нотному стані **стійкі ступені** Фа мажорної гами. Побудувати та проспівати.

2. Побудувати та проспівати **гармонічний вид** Фа мажорної гами.

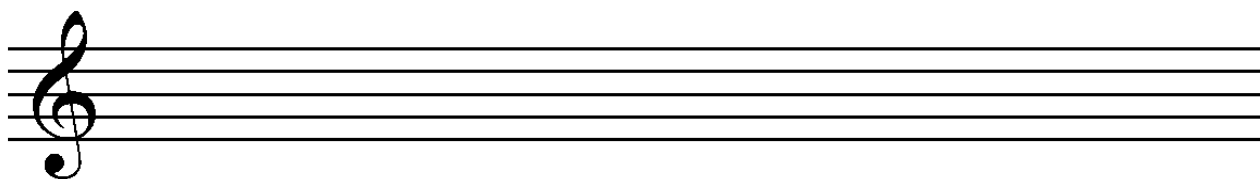

3. Побудувати та проспівати **T5/3, D5/3** та їх обернення у Фа мажорі.

4. Побудувати та проспівати від звука «фа» наступні інтервали:

Ч.1; В.3; ч.4; м.6; Зб.4; Зм.5.

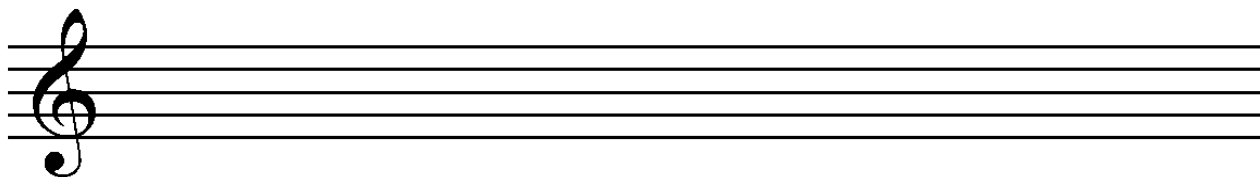

5. Побудувати та проспівати наступні послідовності акордів у тональності Фа мажор. **T5/3; S6/4; D6/4; T6.**

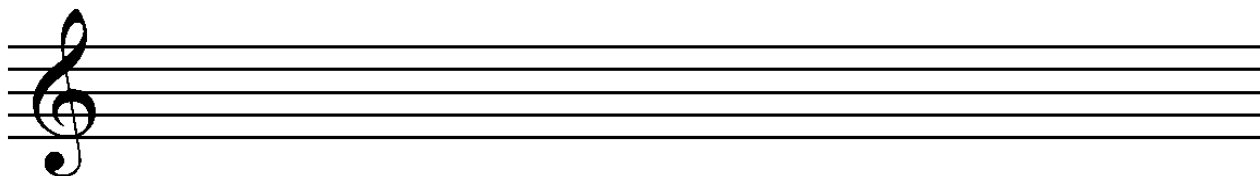

Варіант II

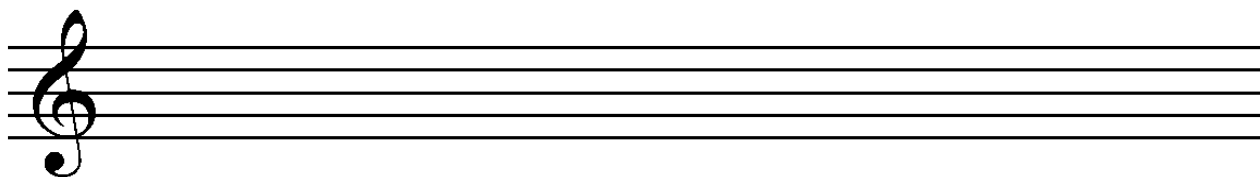
1. Побудувати та проспівати **натуральний вид** Фа мажорної гами.

2. Побудувати та проспівати **гармонічний вид** Фа мажорної гами.

3. Побудувати та проспівати **T5/3, S5/3** та їх обернення у Фа мажорі.

4. Побудувати та проспівати від звука «фа» наступні інтервали:

Ч.8; м.2; Ч.5; м.7; Зб.4; Зм.5.

5. Побудувати та проспівати наступні послідовності акордів у тональності Фа-мажор. **T5/3; D6; S6; T6/4.**

Тема № 4

Мінорний лад. Натуральний, гармонічний, мелодичний ля мінор.
Головні тризвуки гармонічного мінору.

1. Сольфеджування гами ля мінор та основних тризуків тональності

ля мінор натуральний

I II III IV V VI VII VIII

9

I III V III I

15

ля мінор гармонічний

23

ля мінор мелодичний

31

Обернення головних тризуків

T5/3 T6 T6/4 S5/3 S6 S6/4 D5/3 D6 D 6/4

2. Написання музичного диктанту

3. Вправи для сольфеджування

Allegro

156

Moderato

157

Andante

158

Allegro non troppo

159

Moderato

160

Moderato

161

Moderato sostenuto

162

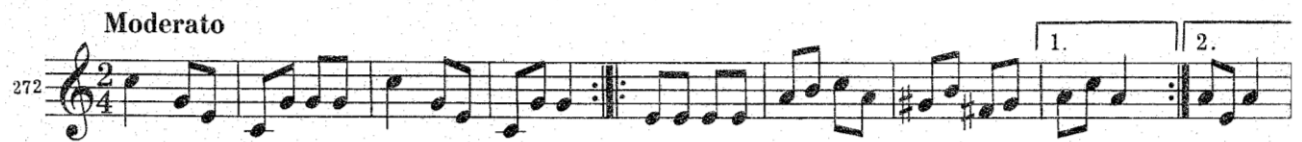
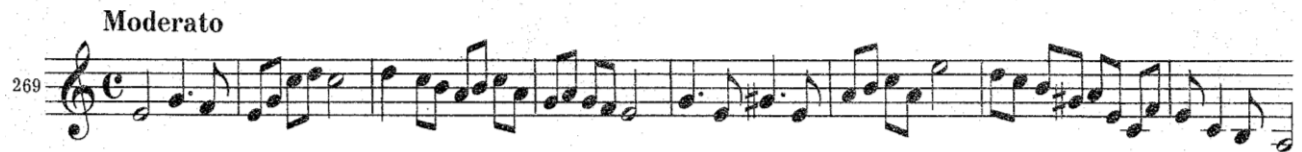
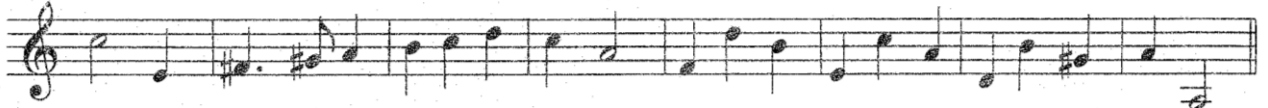
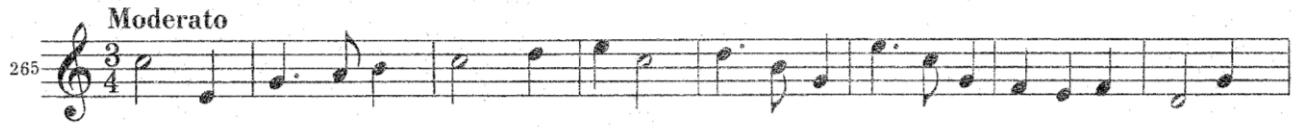
Allegretto

163

Allegro non troppo

164

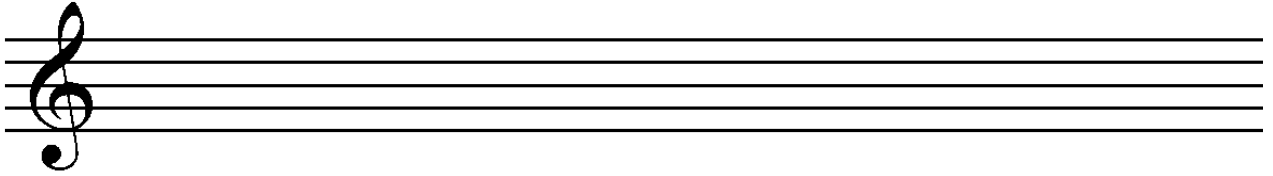
The image displays a musical score for exercise 3, titled '3. Вправи для сольфеджування'. It consists of ten staves of music, each with a specific tempo marking and time signature. The first two staves (156-157) are in 3/4 time and marked 'Allegro' and 'Moderato' respectively. The third staff (158) is in common time (C) and marked 'Andante'. The fourth staff (159) is in 2/4 time and marked 'Allegro non troppo'. The fifth staff (160) is in 3/4 time and marked 'Moderato'. The sixth staff (161) is in 2/4 time and marked 'Moderato', and it begins with a bass clef. The seventh staff (162) is in 4/4 time and marked 'Moderato sostenuto'. The eighth staff (163) is in 2/4 time and marked 'Allegretto'. The ninth staff (164) is in 3/4 time and marked 'Allegro non troppo'. The music features various rhythmic patterns, including eighth and sixteenth notes, and rests.

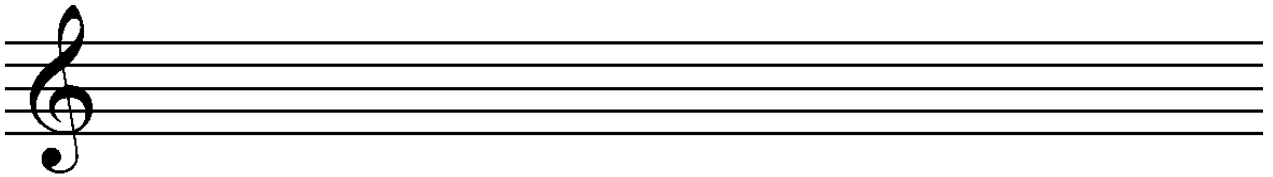
5. Письмові завдання до теми ля мінор

Варіант I

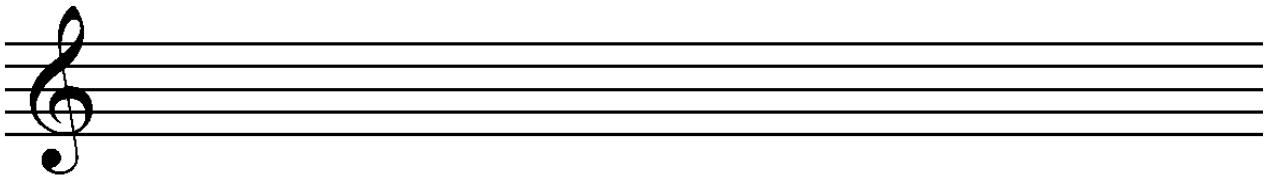
1. Зробити послідовний запис **натурального виду** ля мінорної гами у висхідному та низхідному рухах. Побудувати та проспівати.

2. Побудувати та проспівати **T5/3, S5/3** та їх обернення в ля мінорі.

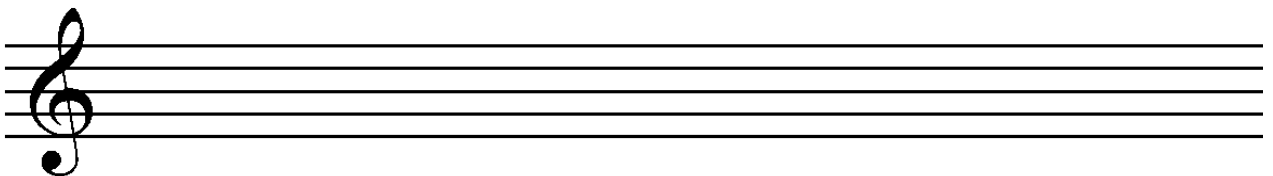

3. Зробити послідовний запис **гармонічного виду** ля мінорної гами у висхідному та низхідному рухах. Проспівати.

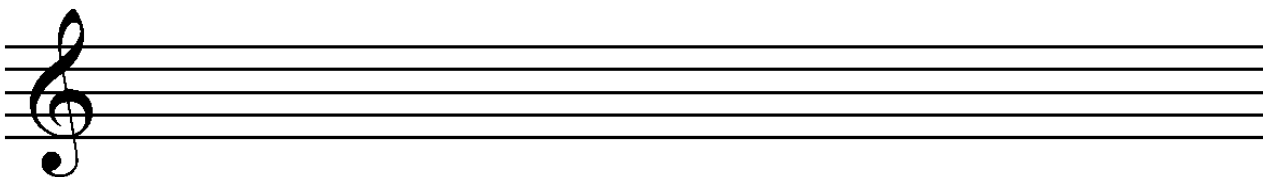
4. Побудувати та проспівати від звуку «ля» наступні інтервали:

Ч.5; м.3; ч.8; м.2.

5. Побудувати та проспівати наступні послідовності акордів у тональності ля мінор.

T5/3; S6/4; D6; T5/3.

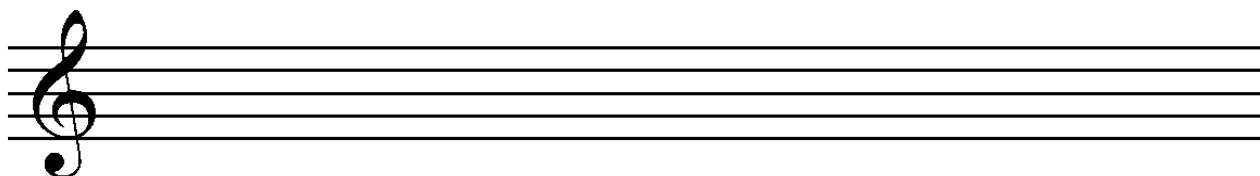

Варіант II

1. Зробити послідовний запис **натурального виду** ля мінорної гами у висхідному та низхідному рухах. Побудувати та проспівати.

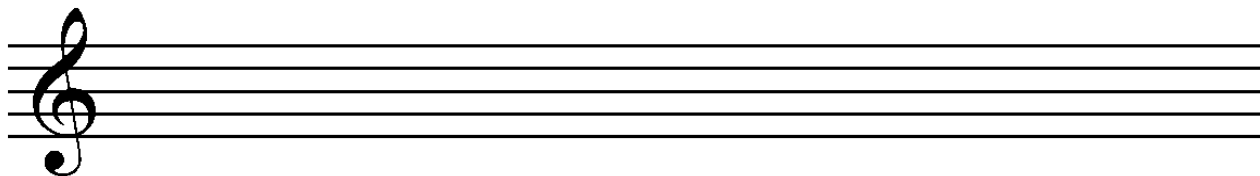
2. Побудувати та проспівати **T5/3, D5/3** та їх обернення в ля мінорі.

3. Зробити послідовний запис **мелодичного виду** ля мінорної гами у висхідному та низхідному рухах. Проспівати.

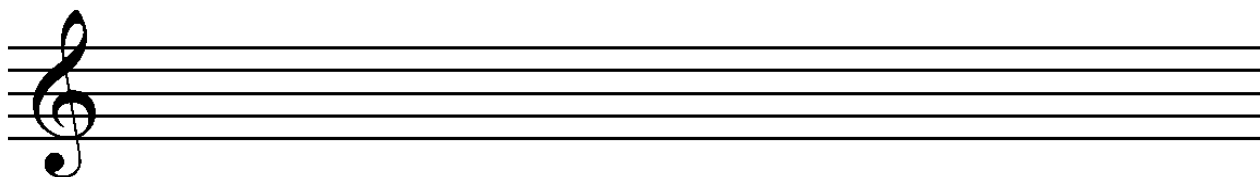

4. Побудувати та проспівати від звуку «ля» наступні інтервали:

Ч.8; В.2; м.6; м.7.

5. Побудувати та проспівати наступні послідовності акордів у тональності ля мінор. **T5/3; D6; S6; T6/4.**

Тема № 5

Тональність мі мінор, всі види мінору.
Тритони в гармонічному мінорі. Затакт.

1. Сольфеджування гами мі мінор та основних тризвуків тональності

Мі-мінор натуральний

I II III IV V VI VII VIII VII VI V IV III II I

9

I III V III I

15

Мі-мінор гармонічний

16 17 18 19 20 21 22

23

Обернення головних тризвуків

T5/3 T6 T6/4 S5/3 S6 S6/4 D5/3 D6 D 6/4

32

Мі-мінор мелодичний

I III V III I

2. Написання музичного диктанту

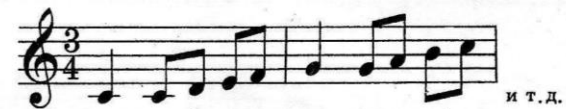
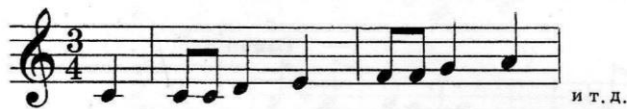
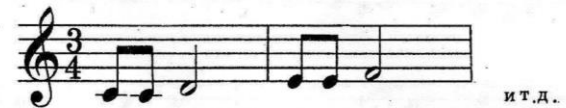
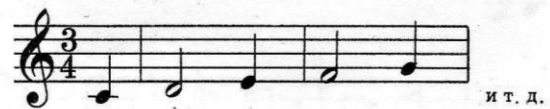
Allegretto

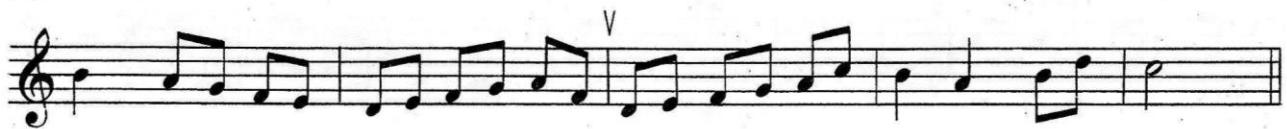
Allegro

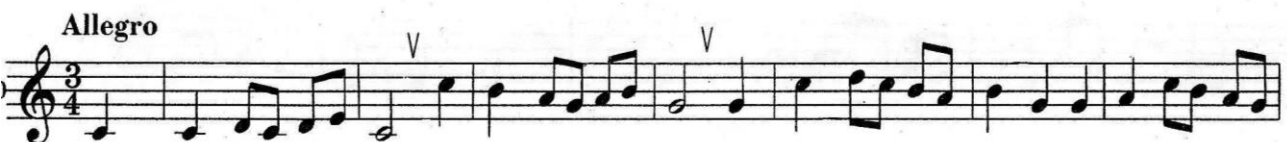
Allegro moderato

Moderato

Allegro

4. Завдання для підбору по слуху

Ой чий то кінь стоїть (укр. нар. пісня)

е Н е д е
Ой, чий то кінь стоїть, що сива гривонька.

а Д Г С
Сподобалась мені, сподобалась мені

а Н е
Тая дівчинонька.

Не так та дівчина, як біле личенько.
Подай же дівчино, подай же гарная
На коня рученьку.

Дівчина підійшла, рученьку подала.
Ой, краще б я була, ой, краще б я була
Кохання не знала.

Кохання-кохання, з вечора до рання.
Як сонечко зійде, як сонечко зійде
Кохання відійде.

Ой слаба я, слаба я (укр. нар. пісня)

е Д Г Д Г
Ой слаба я, слаба я – болить мене голова, гей, да-на, гей, да-на, гей.

Г Д Н С а Н е
Болить мене голова, ще й коліно та й нога, гей, да-на, гей, да-на, гей.

Запрягайте коні в шори, везіть мене до дохторів, гей, да-на, гей, да-на, гей.
Від дохторів – до Микити, бо він знає, що робити, гей, да-на, гей, да-на, гей.

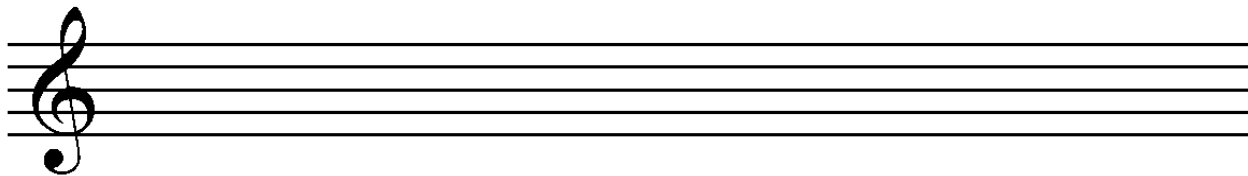
Від Микити до Олекси може стане мені легше, гей, да-на, гей, да-на, гей.
А якби ти чоловік, найшов би ти мені лік, гей, да-на, гей, да-на, гей.

Ой піду я у лісок, вирубаю гілочок, гей, да-на, гей, да-на, гей.
Вирубаю гілочок до жіночих литочок, гей, да-на, гей, да-на, гей.

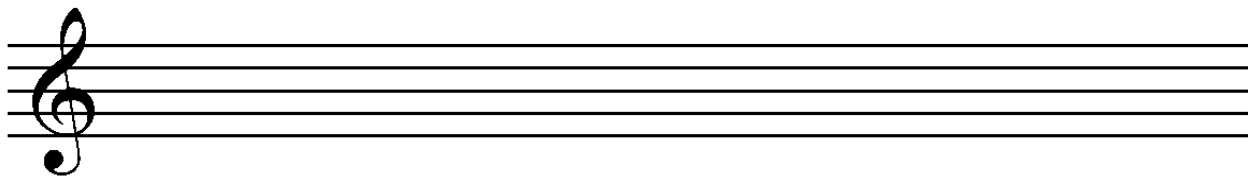
5. Письмові завдання до теми мі-мінор

Варіант I

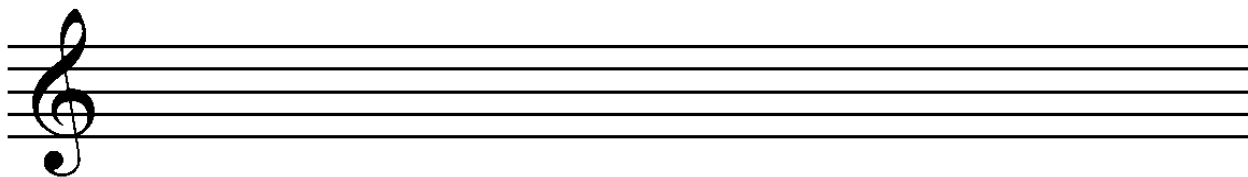
1. Зробити послідовний запис **натурального виду** мі мінорної гама у висхідному та низхідному рухах. Проспівати.

2. Побудувати та проспівати **T5/3, S5/3** та їх обернення в мі мінорі.

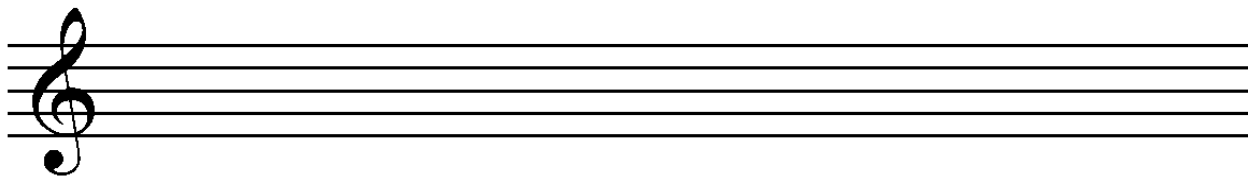

3. Зробити послідовний запис **мелодичного виду** мі мінорної гама у висхідному та низхідному рухах. Проспівати.

4. Побудувати та проспівати від звуку «мі» наступні інтервали:

Ч.1; В.3; ч.4; м.6; Зб.4; Зм.5.

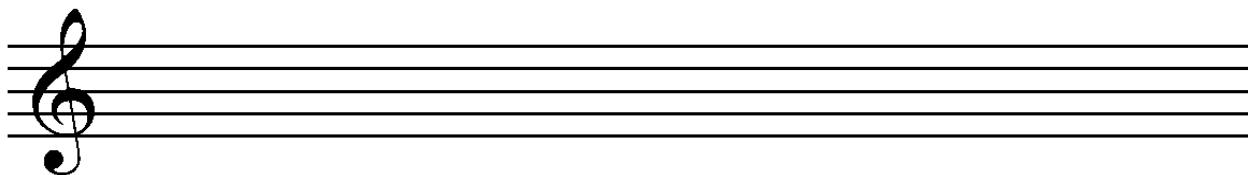

5. Побудувати та проспівати наступні послідовності акордів у тональності мі мінор. **T5/3; S6/4; D6; T5/3.**

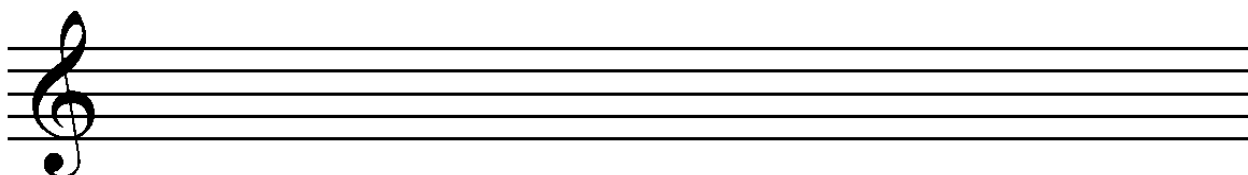

Варіант II

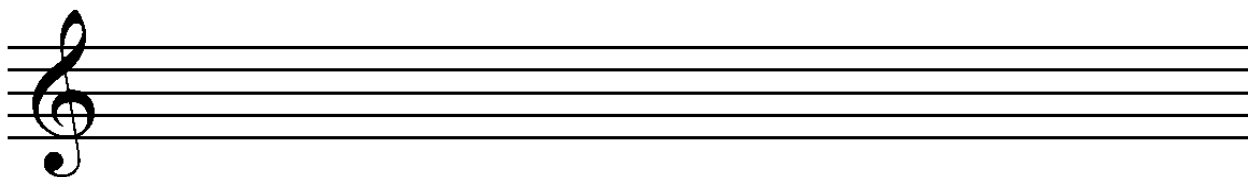
1. Зробити послідовний запис **натурального виду** мі мінорної гама у висхідному та низхідному рухах. Проспівати.

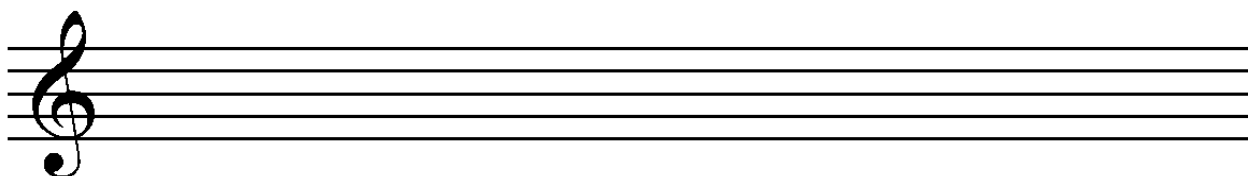
2. Побудувати та проспівати **T5/3, D5/3** та їх обернення в мі мінорі.

3. Зробити послідовний запис **гармонічного виду** мі мінорної гама у висхідному та низхідному рухах. Проспівати.

4. Побудувати та проспівати від звуку «мі» наступні інтервали:

Ч.5; м.2; В.6; м.7; 3б.4; 3м.5.

5. Побудувати та проспівати наступні послідовності акордів у тональності мі мінор. **T5/3; D6; S6; T6/4.**

Тема № 6

Тональність ре мінор. Всі види мінору, головні тризвуки з оберненнями.

Дводольний та тридольний розміри, порівняльний аналіз.

1. Сольфеджування гами ре мінор та основних тризвуків тональності

Ре-мінор натуральний

I II III IV V VI VII VIII VII VI V IV III II I

9

I III V III I

15

Ре-мінор гармонічний

23

Обернення головних тризвуків

T5/3 T6 T6/4 S5/3 S6 S6/4 D5/3 D6 D 6/4

32

Ре-мінор мелодичний

2. Написання музичного диктанту

3. Вправи для сольфеджування

Moderato

190

Moderato

191

Moderato

192

Allegro

193

Moderato

194

Andantino

195

Moderato

196

Andante

197

Allegro

198

198

Allegro

199

4. Завдання для підбору по слуху

Ой, Марічко, чичері (укр. нар. пісня)

d **D**
«Ой, Марічко, чичері, чичері, чичері,

g C F B g A D\|d
Розчеши ми кучері, кучері, кучері». (Двічі)

«Я би тобі чесала, чесала, чесала,
Коби мати не знала, не знала, не знала. (Двічі)

Мати буде дивити, дивити, дивити,
Як ся буду ганьбити, ганьбити, ганьбити». (Двічі)

«Ой, Марічко, люблю тя, люблю тя, люблю тя,
Заріж мені когутя, когутя, когутя». (Двічі)

«На ти ружу червлену, червлену, червлену,
Розмаринку зелену, зелену, зелену». (Двічі)

Ой, у вишневому садочку (укр. нар. пісня)

d g C F d g C F
Ой, у вишневому садочку, там соловейко щебетав.

B F g d
Віть-віть-віть, тьох-тьох-тьох, ай-я-я, ох-ох-ох,

g e7 A d
Там соловейко щебетав.

Ой, у зеленому садочку, козак дівчину умовляв.
Віть-віть-віть, тьох-тьох-тьох, ай-я-я, ох-ох-ох,
Козак дівчину умовляв:

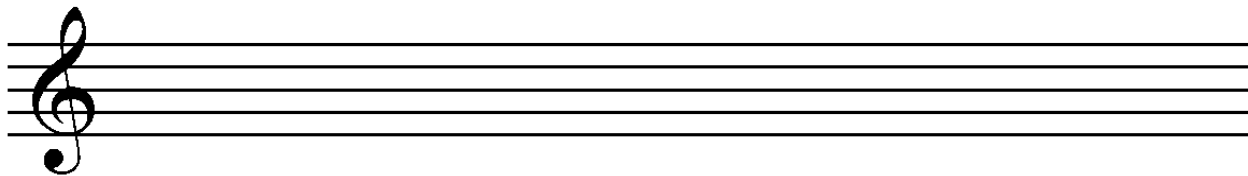
«Ой, ти дівчино чорноброва, ой чи підеш ти за мене?
Віть-віть-віть, тьох-тьох-тьох, ай-я-я, ох-ох-ох,
Ой, чи підеш ти за мене?»

«Моя матуся тебе знає, ти той козак, що все гуляє!
Віть-віть-віть, тьох-тьох-тьох, ай-я-я, ох-ох-ох,
Ти той козак, що все гуляє».

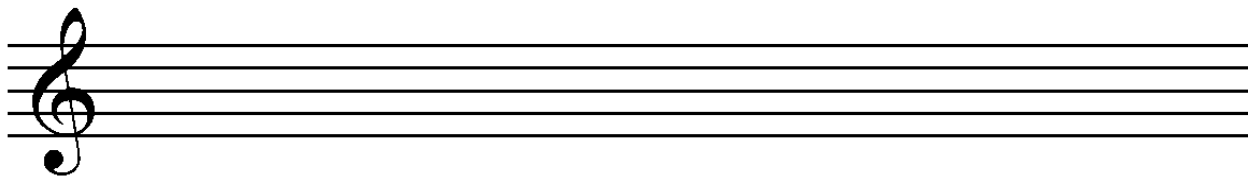
5. Письмові завдання до теми ре мінор

Варіант I

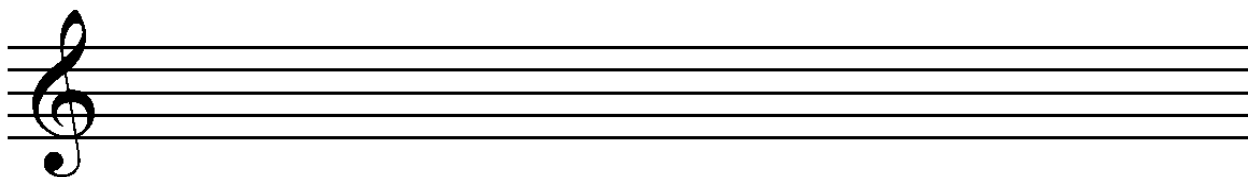
1. Зробити послідовний запис **натурального виду** ре мінорної гами у висхідному та низхідному рухах. Проспівати.

2. Побудувати та проспівати **T5/3, D5/3** та їх обернення в ре мінорі.

3. Зробити послідовний запис **мелодичного виду** ре мінорної гами у висхідному та низхідному рухах. Проспівати.

4. Побудувати та проспівати від звуку «ре» наступні інтервали:

В.2; м.3; ч.5; В.7; 3б.4.

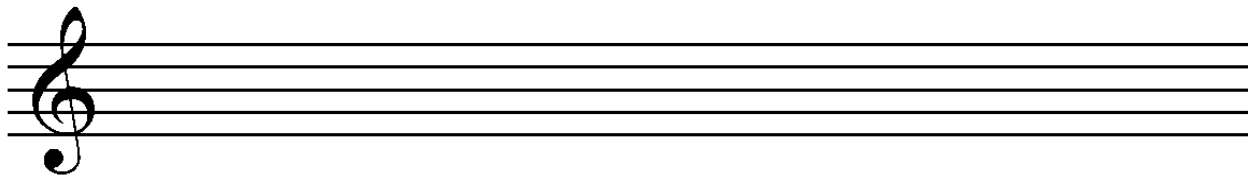

5. Побудувати та проспівати наступні послідовності акордів у тональності ре мінор. **T5/3; S6/4; D6/4; T6.**

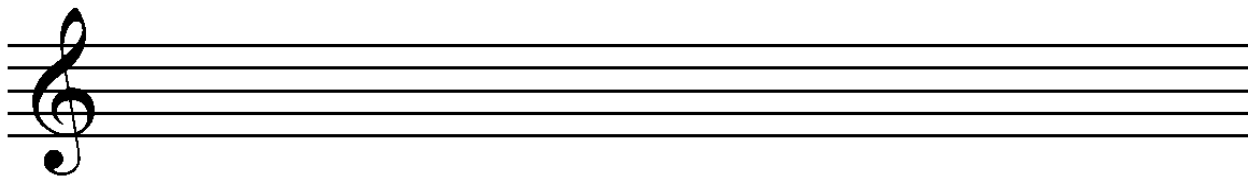

Варіант II

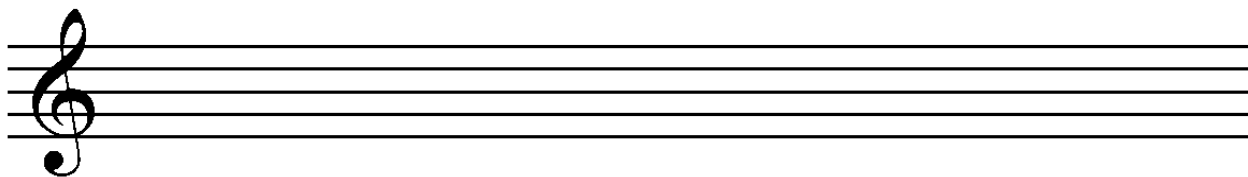
1. Зробити послідовний запис **натурального виду** ре мінорної гами у висхідному та низхідному рухах. Проспівати.

2. Побудувати та проспівати **T5/3, S5/3** та їх обернення в ре мінорі.

3. Зробити послідовний запис **гармонічного виду** ре мінорної гами у висхідному та низхідному рухах. Проспівати.

4. Побудувати та проспівати від звуку «ре» наступні інтервали:

Ч.1; В.3; ч.4; м.6; Зб.4; Зм.5.

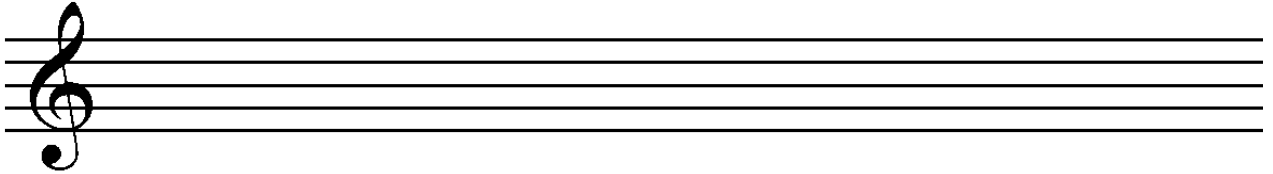
5. Побудувати та проспівати наступні послідовності акордів у тональності ре мінор. **T5/3; S6/4; D6; T5/3.**

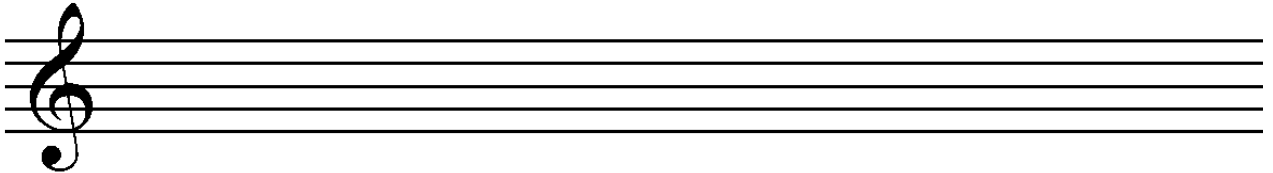
Письмові завдання до Модульної роботи за I семестр

Варіант I

1. Записати в тональності **Соль мажор** T5/3, S5/3, D5/3 та їх обернення. Проспівати.

2. Відтворити на нотному стані **гармонічний вид Соль мажорної** гами у висхідному та низхідному рухах. Проспівати.

3. Зробити послідовний запис **гармонічного виду мі мінорної** гами у висхідному та низхідному рухах. Проспівати.

4. Побудувати та проспівати від звука «**соль**» та від звука «**мі**» наступні інтервали:

Ч.8; м.2; В.6; м.7.

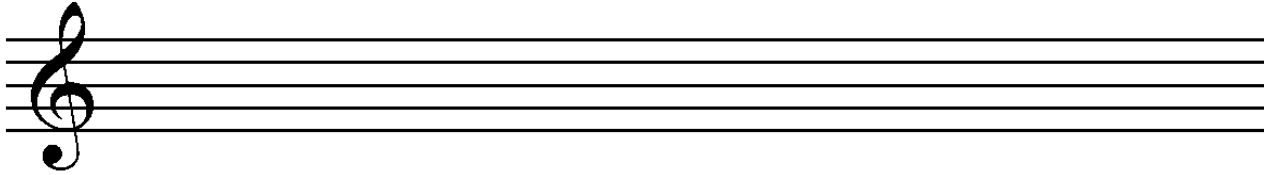
5. Побудувати та проспівати наступні послідовності акордів у тональності **Соль мажор**. T5/3; D6; S6; T6/4.

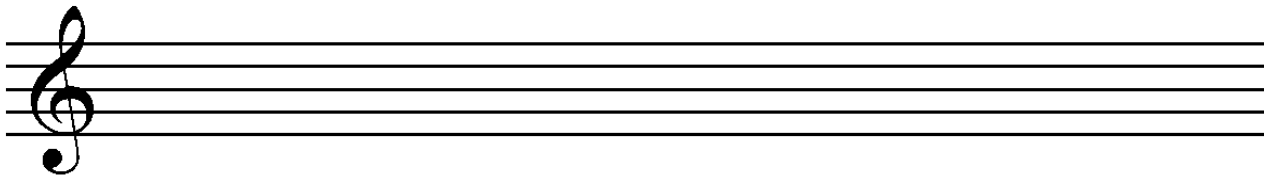
Письмові завдання до Модульної роботи за I семестр

Варіант II

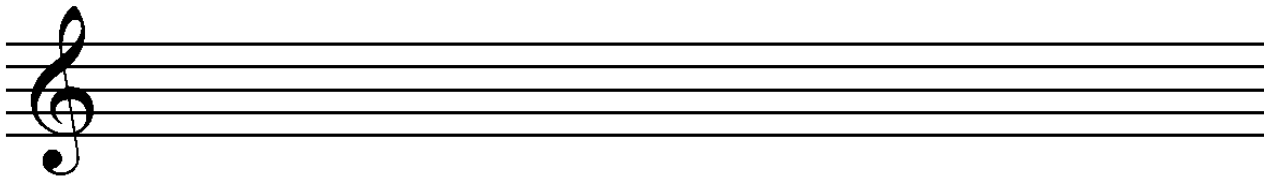
1. Записати в тональності **Фа мажор** T5/3, S5/3, D5/3 та їх обернення.
Проспівати.

2. Відтворити на нотному стані **гармонічний вид Фа мажорної** гами у висхідному та низхідному рухах. Проспівати.

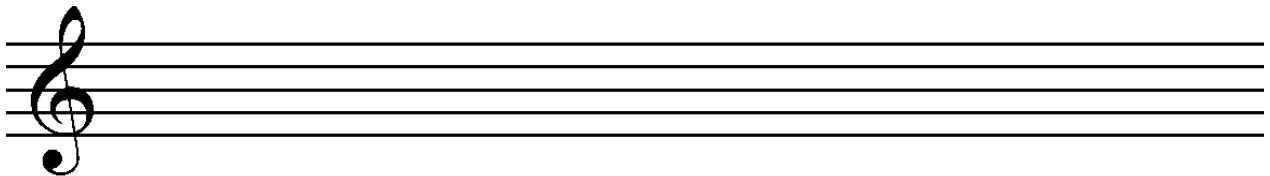

3. Зробити послідовний запис **мелодичного виду ре мінорної** гами у висхідному та низхідному рухах. Проспівати.

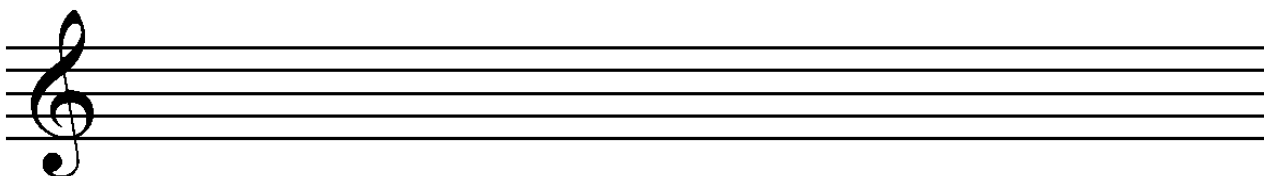

4. Побудувати та проспівати від звука «**фа**» та від звука «**ре**» наступні інтервали:

B.2; m.3; ч.5; B.7.

5. Побудувати та проспівати наступні послідовності акордів у тональності **Фа мажор**. T5/3; S6/4; D6; T5/3.

Тема № 7

Тональність Ре мажор. Розмір 3/8. Нота з крапкою.

Зменшений тризвук. Інтервальні та акордові послідовності.

1. Сольфеджування гами Ре мажор та основних тризвуків тональності

Ре-мажор натуральний

I II III IV V VI VII VIII VII VI V IV III II I

9

I III V III I

15

Ре-мажор гармонічний

1

23

Обернення головних тризвуків

T5/3 T6 T6/4 S5/3 S6 S6/4 D5/3 D6 D 6/4

2. Написання музичного диктанту

3. Вправи для сольфеджування

Moderato

356

Moderato

357

Moderato

358

Allegro

359

360

Moderato

361

Adagio

362

Moderato

363

Fine

4. Завдання для підбору по слуху

Ой там на горі в зеленім гаю (укр. нар. пісня)

Д **А** **Д**
Ой, там на горі, в зеленім гаю,
Г **А** **Д**
Ой, там на горі дуб стоїть,
Г **А** **h**
А під тим дубом, під тим дубочком
Г **А** **Д** } (2)
Зелена ружа, білий цвіт.

Ой то не ружа зелена хилить
Зів'яле листя до води,
То дівчинонька милого просить:
«Ти до другої не ходи». } (2)

«Згадай, мій милий, як ми любились,
Під місяченьком у гаю,
Ой ти, мій милий – голубе сизий,
Не завдавай мені жалю. } (2)

Бо я без тебе, як тая квітка
Зів'ялу вроду загублю,
Серденько в тузі заплаче гірко,
Тебе одного я люблю». } (2)

Місяць і зіроньки (укр. нар. пісня)

Д **А** **Д**
Місяць і зіроньки, чом ви не сяєте?
Г **А** **Д** **Н** **е** **А** **Д**
А мій милий любить другу, чом ви не скажете? (2)

Він другу полубив, про мене забувся,
Моє серденько в грудях б'ється, вороги сміються. (2)

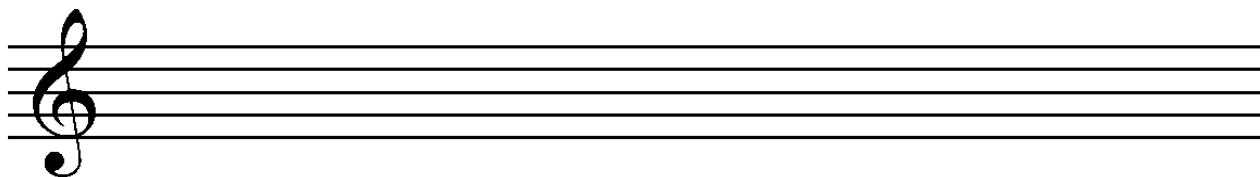
Вороги, вороги, за що ви судите?
Я вашого не люблю, мого не чаруйте! (2)

Не люблю, не люблю, любити не буду.
Як ви мого зчаруєте, з ким я жити буду? (2)

5. Письмові завдання до теми *Ре мажор*

Варіант I

1. Зробити запис гармонічного виду **Ре мажорної** гами. Проспівати.

2. Побудувати та проспівати **T5/3, S5/3** та їх обернення у **Ре мажорі**.

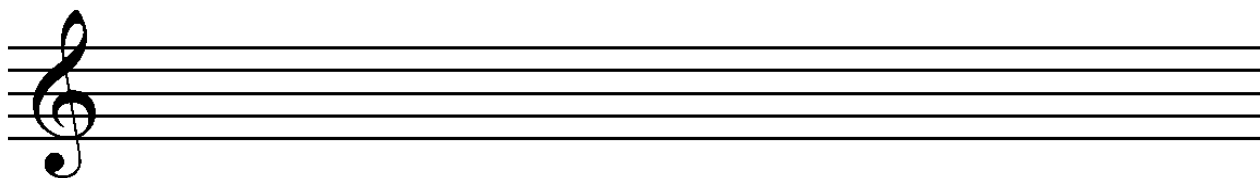

3. Побудувати та проспівати від звуку «**ре**» наступні інтервали:

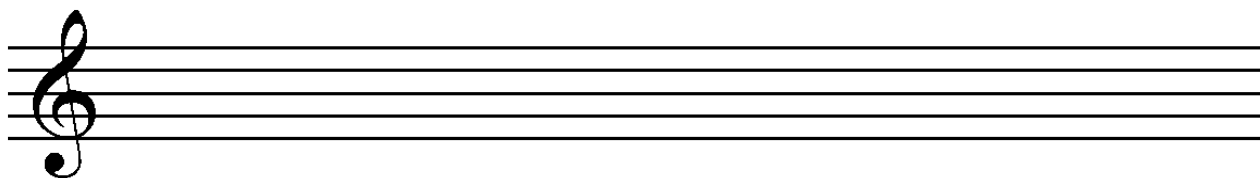
В.2; м.3; ч.5; В.7.

4. Знайти, побудувати та проспівати **тритони** в тональності **Ре мажор**.

5. Побудувати та проспівати **зменшений тризвук** від звуку «**ре**».

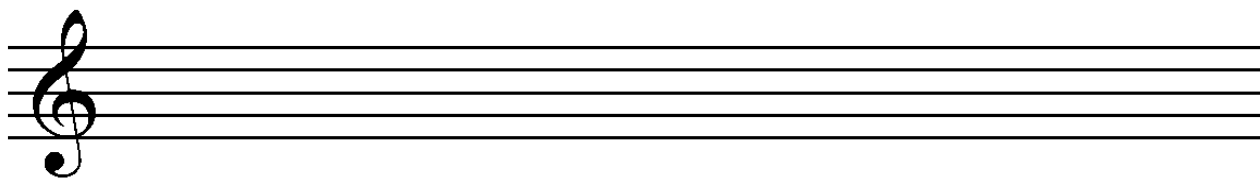

6. Записати ритмічні малюнки у розмірі **3/8** з використанням **четвертних** та **восьмих** тривалостей.

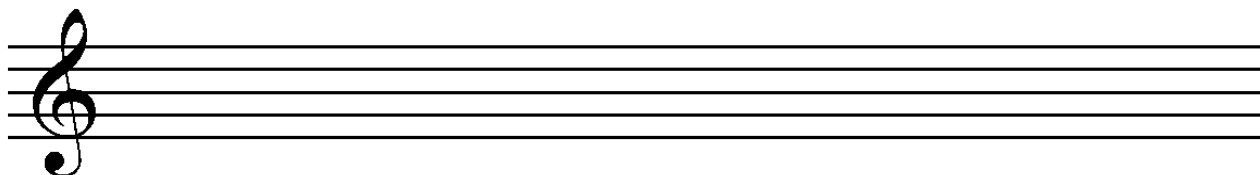

Варіант II

1. Зробити запис гармонічного виду **Ре мажорної** гами. Проспівати.

2. Побудувати та проспівати **S5/3, D5/3** та їх обернення у **Ре мажорі**.

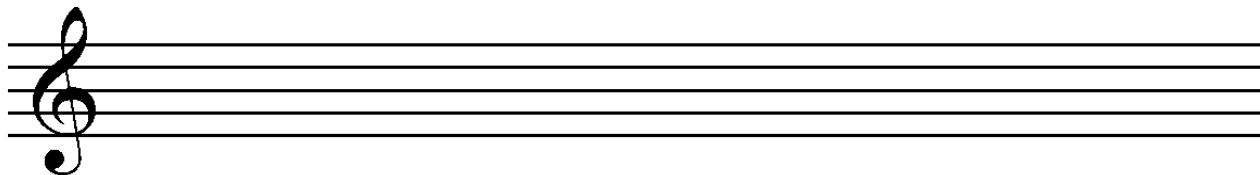

3. Побудувати та проспівати від звука «**ре**» наступні інтервали:

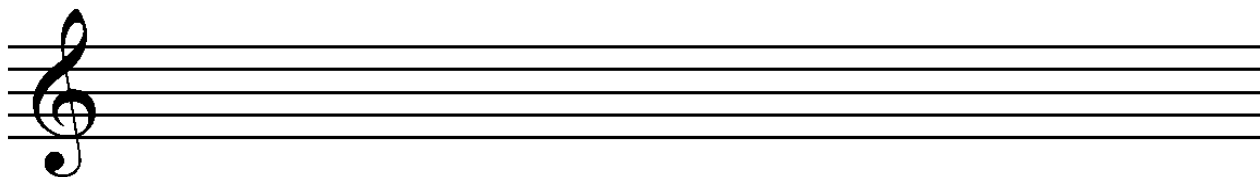
Ч.1; В.3; ч.4; м.6

4. Знайти, побудувати та проспівати **тритони** в тональності **Ре мажор**.

5. Побудувати та проспівати **зменшений тризвук** від звука «**ре**».

6. Записати ритмічні малюнки у розмірі **3/8** з використанням шістнадцятих та восьмих тривалостей.

Тема № 8
Тональність сі мінор трьох видів. Характерні інтервали.
Акордові послідовності.

1. Сольфеджування гами сі мінор та основних тризвуків тональності

сі мінор натуральний

I II III IV V VI VII VIII VII VI V IV III II I

9

I III V III I

15

сі мінор гармонічний

23

сі мінор мелодичний

31

Обернення головних тризвуків

T5/3 T6 T6/4 S5/3 S6 S6/4 D5/3 D6 D 6/4

2. Написання музичного диктанту

3. Вправи для сольфеджування

161 *Andantino* Ш. Гуно

162 *Allegretto (molto moderato)* Ш. Гуно

163 *Moderato* Ж. Бизе

164 *Andante con moto* Ф. Мендельсон

165 *Andantino con moto grazioso* Л. Бетховен

4. Завдання для підбору по слуху

Ой у вишневому саду (укр. нар. пісня)

h e h
Ой у вишневому саду там соловейко щебетав,
G e fis h
Додому я просилася, а він мене все не пускав. (2)

Ой милий мій, а я твоя пусти мене зійшла зоря,
Проснеться матінка моя, буде питать де була я. (2)

А ти їй дай такий отвіт, яка чудова майська ніч,
Весна іде красу несе і тій красі радіє все. (2)

Доню моя у чому річ, де ти блукала цілу ніч,
Чому розплетена коса, а на очах бринить сльоза. (2)

Коса розплетена тому, її подруга розплела,
А на очах бринить сльоза, була любов – тепер нема. (2)

Ой мамо, мамо й ти була, як я дівчина молода,
Я жити хочу, я люблю, мамо не лай доню свою. (2)

Ой продала дівчина курку (укр. нар. пісня)

h H e A D
Ой продала дівчина курку та купила козакові люльку.
e Fis G e Fis h
Люльку за курку купила, вона його вірно любила.

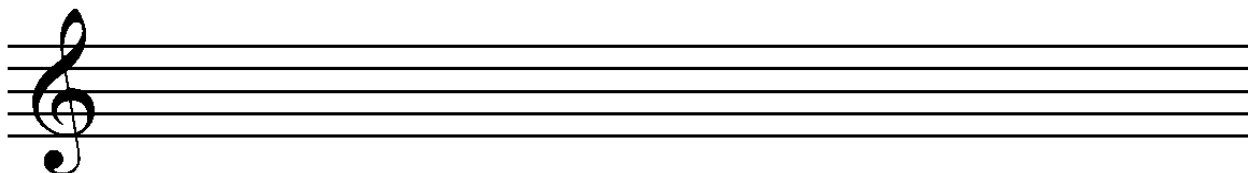
Ой продала дівчина гребінь та купила козакові кремінь.
Кремінь за гребінь купила, вона його вірно любила.

Ой продала дівчина сало та купила козаку кресало.
Кресало за сало купила, вона його вірно любила.

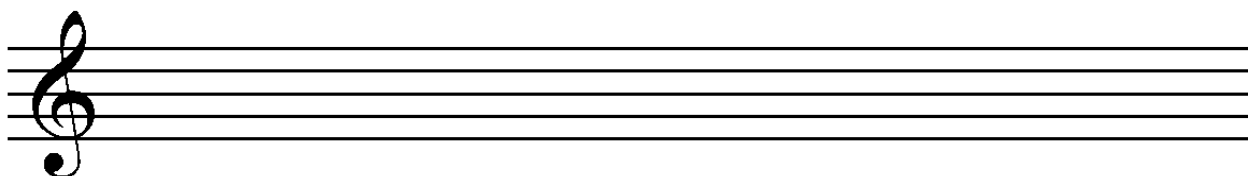
5. Практичні завдання до теми сі мінор

Варіант I

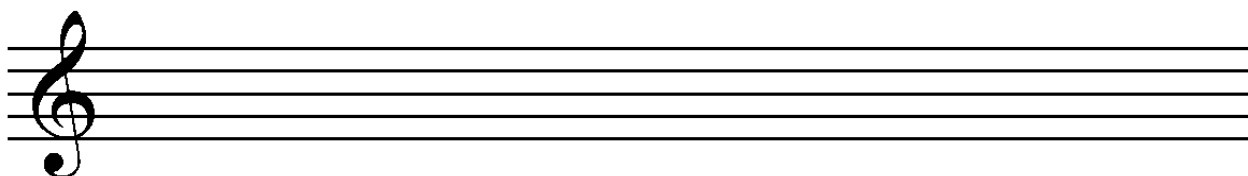
1. Зробити послідовний запис натурального і гармонічного виду сі мінорної гама у висхідному та низхідному рухах. Проспівати.

2. Побудувати та проспівати **T5/3** та **S5/3** їх обернення в сі мінорі.

3. Побудувати та проспівати характерні інтервали **Зм. 4** та **Зб. 5** в гармонічному сі мінорі.

4. Побудувати та проспівати від звуку «сі» наступні інтервали:

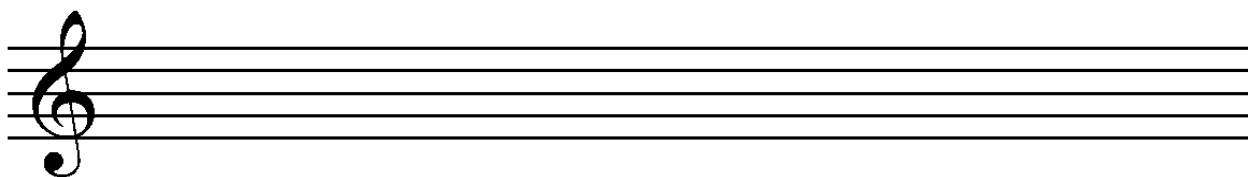
Ч.4; м.2; В.6; В3; Ч.5; м.7.

5. Побудувати та проспівати наступні послідовності акордів у тональності сі мінор. **T5/3; D6; S6; T6/4.**

Варіант II

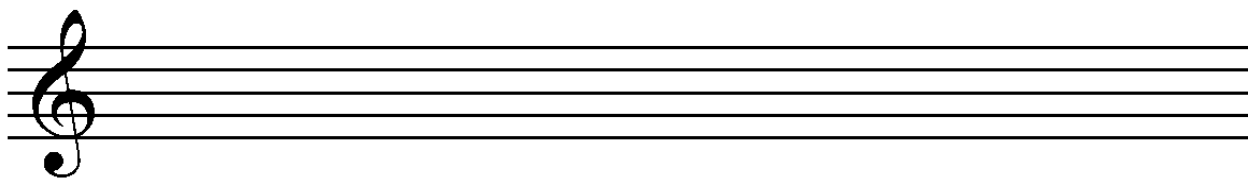
1. Зробити послідовний запис натурального і мелодичного виду сі мінорної гама у висхідному та низхідному рухах. Проспівати.

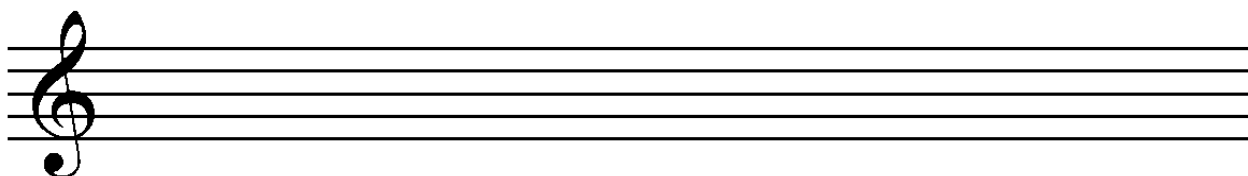
2. Побудувати та проспівати **T5/3** та **D5/3** їх обернення в сі мінорі.

3. Побудувати та проспівати характерні інтервали **Зм. 7** та **Зб. 2** в гармонічному сі мінорі.

4. Побудувати та проспівати від звуку «сі» наступні інтервали:

Ч.5; м.3; В2; м.6; Ч4; В.7.

5. Побудувати та проспівати наступні послідовності акордів у тональності сі мінор. **T5/3; S6/4; Д6; T5/3.**

Тема № 9

Тональність Сі-бемоль мажор. Поняття про септакорди.
Домінантовий септакорд D7 та його обернення D6/5 з розв'язанням.

1. Сольфеджування гами Сі-бемоль мажор та основних тризвуків

Сі- бемольмажор натуральний

I II III IV V VI VII VIII VII VI V IV III II I

9

I III V III I

15

Сі- бемольмажор гармонічний

23

Обернення головних тризвуків

T5/3 T6 T6/4 S5/3 S6 S6/4 D5/3 D6 D 6/4

2. Написання музичного диктанту

3. Вправи для сольфеджування

125 *Allegretto giocoso*

126 *Moderato*

127 *Adagio non tanto*

128 *Rigorouso*

129 *Moderato*

130 *Allegretto*

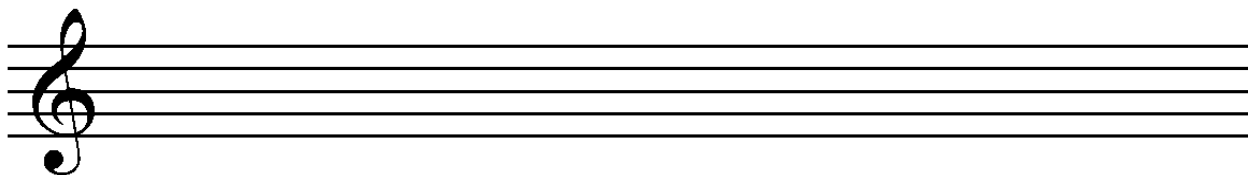
131 *Allegro*

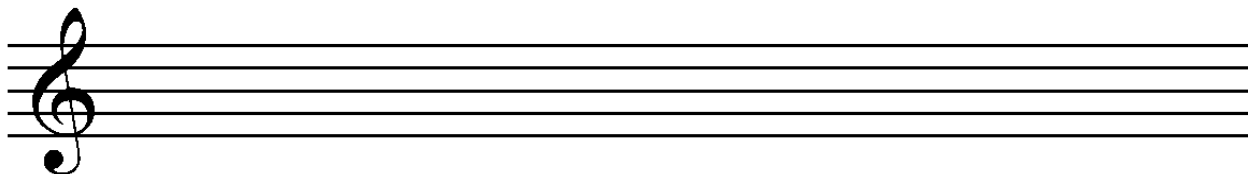
5. Письмові завдання до теми *Сі-бемоль мажор*

Варіант I

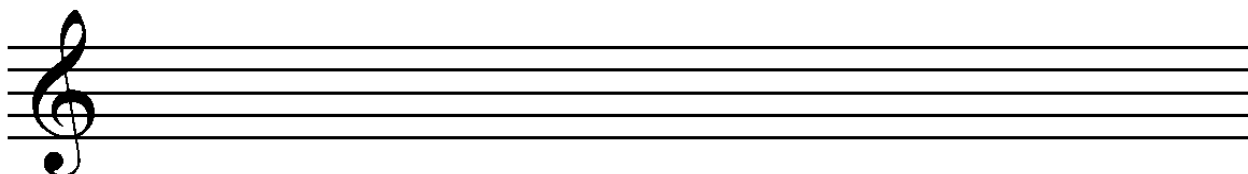
1. Зробити запис гармонічного виду – **Сі-бемоль мажорної** гами. Проспівати.

2. Побудувати та проспівати **T5/3, D5/3** та їх обернення у **Сі-бемоль мажорі**.

3. Знайти, побудувати та проспівати **тритони** в тональності – **Сі-бемоль мажор**.

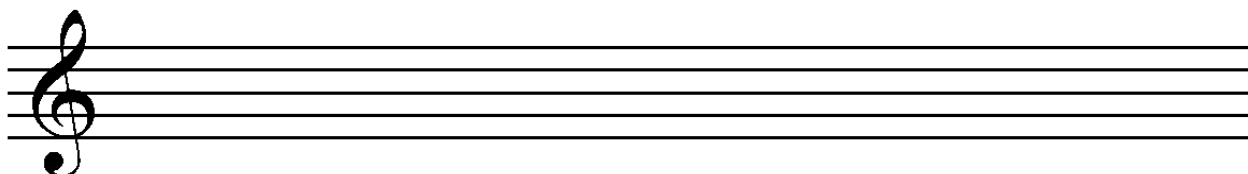

4. Побудувати та проспівати **D7, D65** та їх **розв'язання** в тональності **Сі-бемоль мажор**.

5. Записати та проспівати наступну послідовність в тональності **Сі-бемоль мажор**:

T5/3 – S6 - D7 - T5/3.

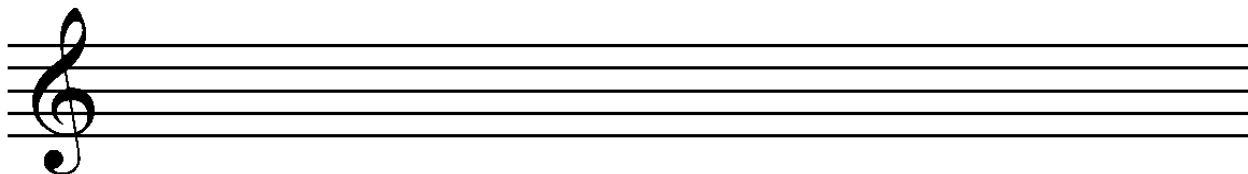

Варіант II

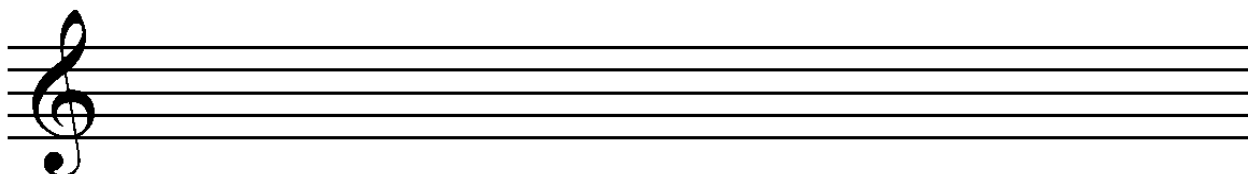
1. Зробити запис гармонічного виду – Сі-бемоль мажорної гами. Проспівати.

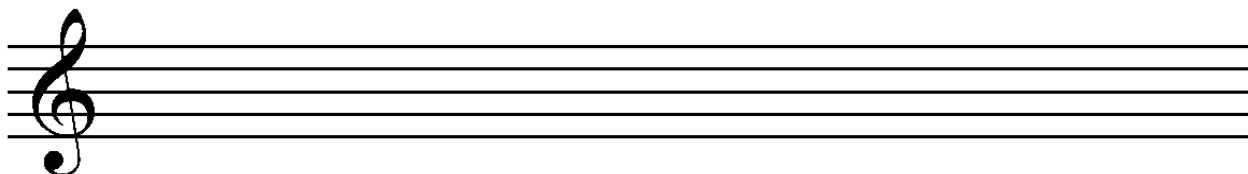
2. Побудувати та проспівати T5/3, S5/3 та їх обернення у – Сі-бемоль мажорі.

3. Знайти, побудувати та проспівати тритони в тональності – Сі-бемоль мажор.

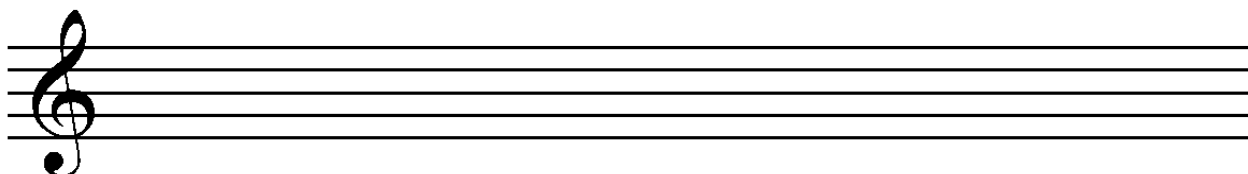

4. Побудувати та проспівати D7, D6/5 та їх розв'язання від звука «В».

5. Записати та проспівати наступну послідовність в тональності Сі-бемоль мажор:

T5/3 – S6 - D6/5 -T5/3 – S6/4 – T5/3.

Тема № 10
Тональність соль мінор. Пунктирний ритм. Розмір 4/4.
D4/3 та D2 з розв'язаннями.

1. Сольфеджування гами соль мінор та основних тризвуків тональності

соль мінор натуральний

I II III IV V VI VII VIII VII VI V IV III II I

9

I III V III I

15

соль мінор гармонічний

23

соль мінор мелодичний

31

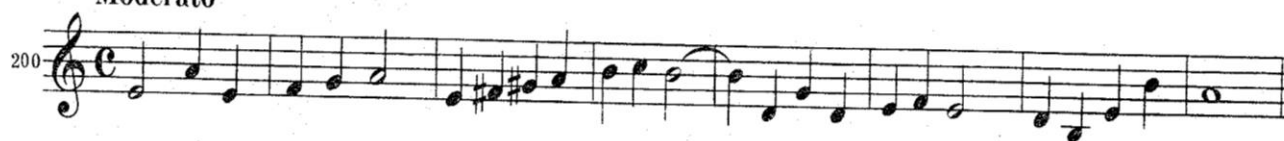
Обернення головних тризвуків

T5/3 T6 T6/4 S5/3 S6 S6/4 D5/3 D6 D 6/4

2. Написання музичного диктанту

3. Вправи для сольфеджування

Moderato

Moderato

Andante

Lento

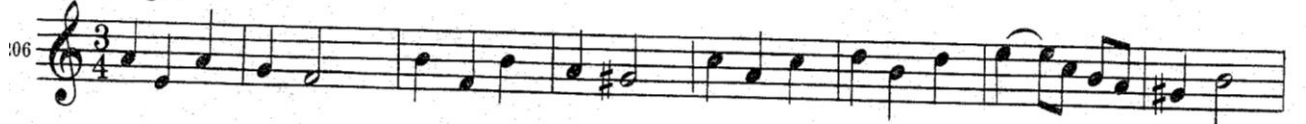
Moderato

Tempo di Marcia

Allegro

Moderato

4. Завдання для підбору по слуху

Ой верше мій, верше (укр. нар. пісня)

g F g B Es B
Ой верше мій, верше, мій зелений верше,
B F D c Es D g/F
Юж мі так не буде, юж мі так не буде, як мі било перше. (2)

Бо перше мі било барз мі добрі било,
Од своей мамички, од своей мамички не ходити било. (2)

Не ходити било, кади я ходила,
Не любити било, не любити било, кого я любила. (2)

Розпрягайте, хлопці, коні (укр. нар. пісня)

g F B D g F B
Розпрягайте, хлопці, коней та лягайте спочивать,
Es c F c D g
А я піду в сад зелений, в сад криниченьку копать. (2)

Копав, копав криниченьку у вишневому саду...
Чи не вийде дівчинонька рано-вранці по воду? (2)

Вийшла, вийшла дівчинонька в сад вишневий воду брать,
А за нею козаченько веде коня напувать. (2)

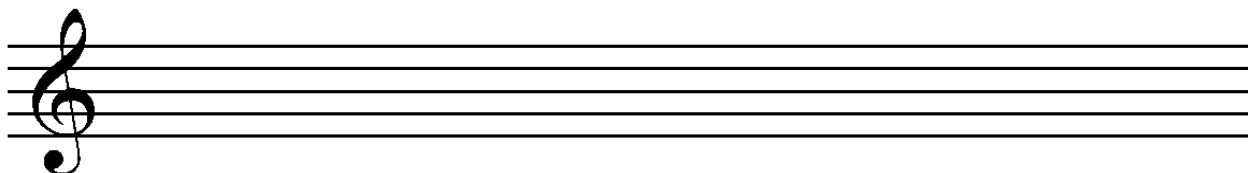
«Знаю, знаю, дівчинонько, чим я тебе розгнівив,
Що я вчора із вечора із другою говорив. (2)

Вона ростом невеличка, ще й літами молода,
Руса коса до пояса, в косі стрічка голуба». (2)

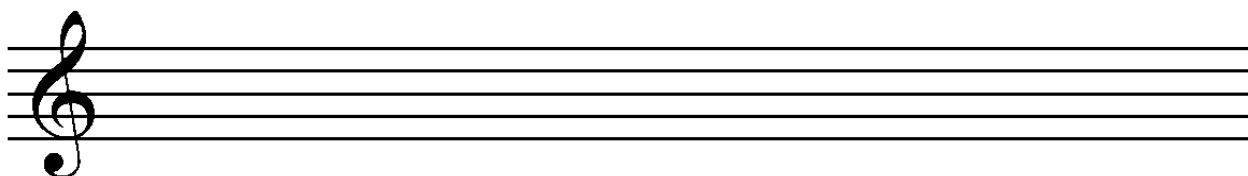
5. Практичні завдання до теми *соль мінор*

Варіант I

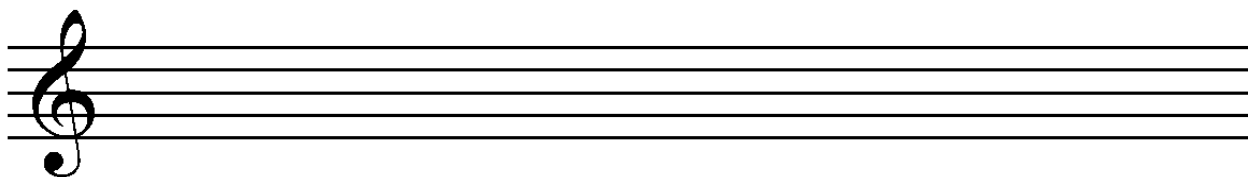
1. Зробити послідовний запис натурального і гармонічного виду *соль мінорної* гама у висхідному та низхідному рухах. Проспівати.

2. Побудувати та проспівати T5/3 та S5/3 їх обернення в *соль мінорі*.

3. Побудувати та проспівати D4/3 і D2 з розв'язаннями у *соль мінорі*.

4. Побудувати та проспівати від звуку «*соль*» наступні інтервали:

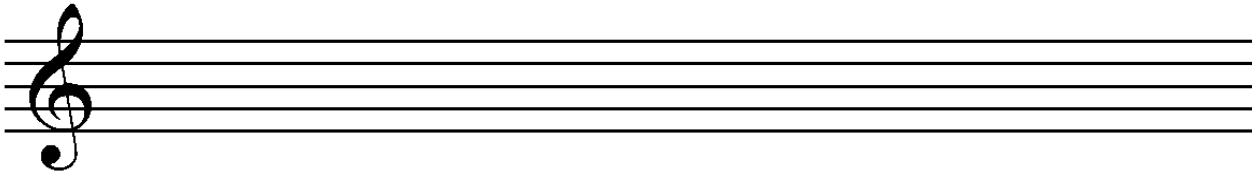
Ч.4; м.2; В.6; В3; Ч.5; м.7.

5. Побудувати та проспівати наступні послідовності акордів у тональності *соль мінор*. T5/3 - T6 - D5/3 - D2 – T6.

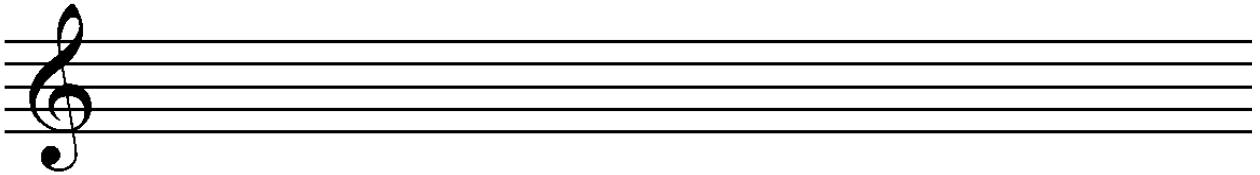

Варіант II

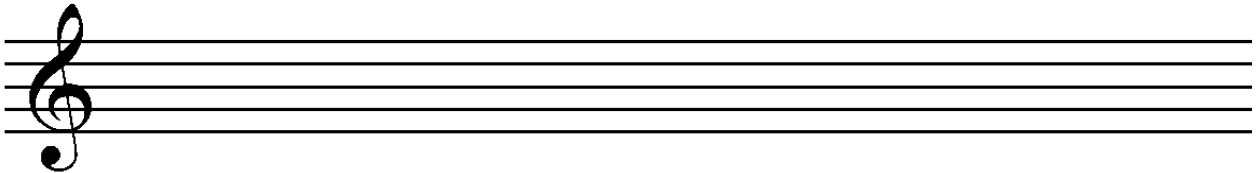
1. Зробити послідовний запис натурального і мелодичного виду соль мінорної гама у висхідному та низхідному рухах. Проспівати.

2. Побудувати та проспівати T5/3 та D5/3 їх обернення в соль мінорі.

3. Побудувати та проспівати D4/3 і D2 з розв'язаннями від звуку «соль».

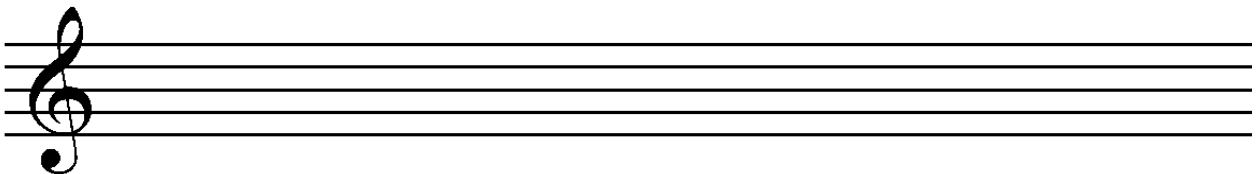

4. Побудувати та проспівати від звуку «соль» наступні інтервали:

Ч.5; м.3; В2; м.6; Ч4; В.7.

5. Побудувати та проспівати наступні послідовності акордів у тональності соль-мінор. T5/3 - T6 – D4/3 – T5/3.

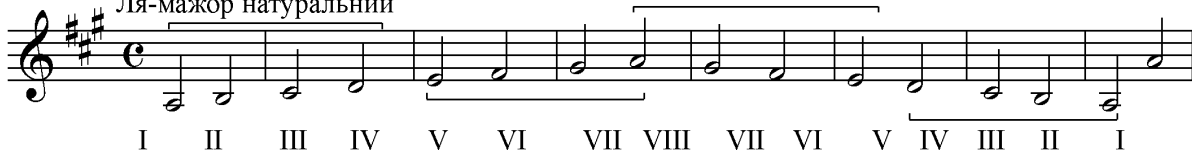
Тема № 11

Тональність Ля-мажор.

Малий ввідний септакорд в натуральному мажорі.

1. Сольфеджування гами Ля мажор та основних тризвуків тональності

Ля-мажор натуральний

I II III IV V VI VII VIII VII VI V IV III II I

9

I III V III I

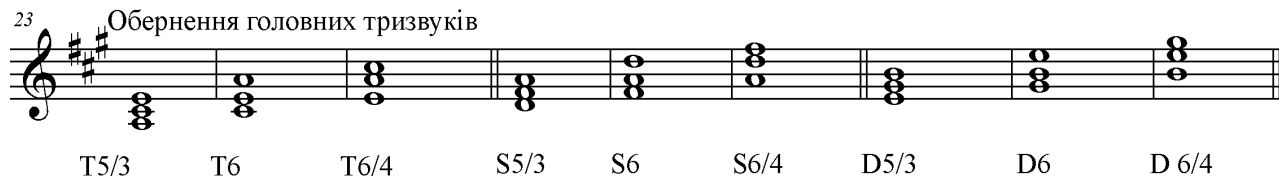
15

Ля-мажор гармонічний

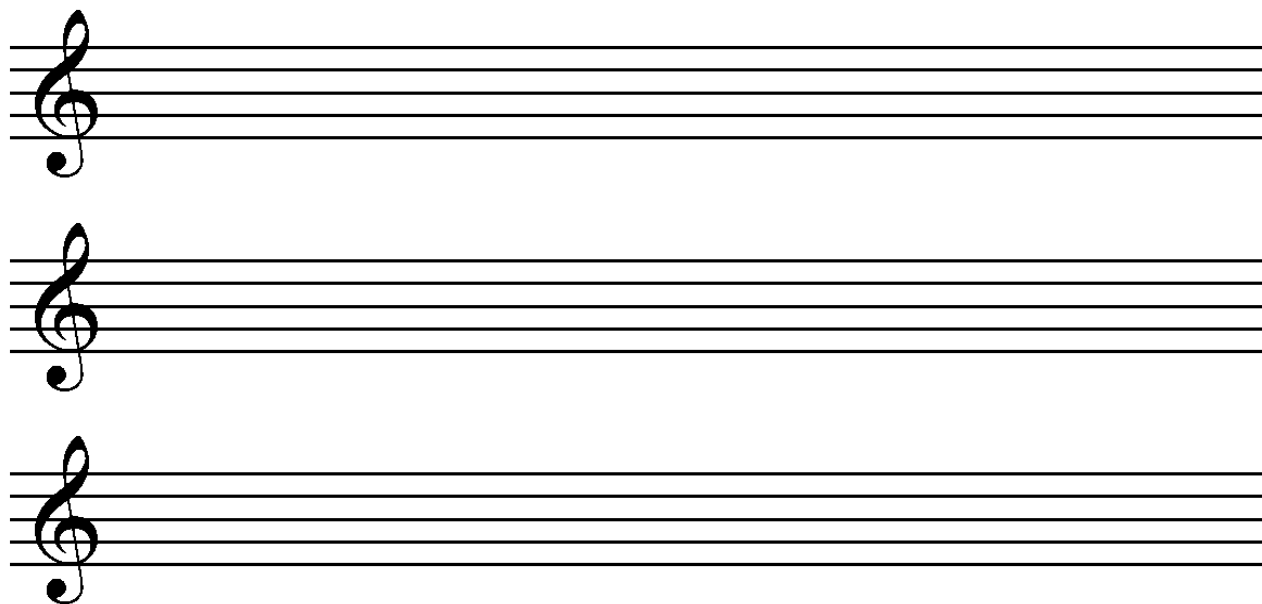
23

Обернення головних тризвуків

T5/3 T6 T6/4 S5/3 S6 S6/4 D5/3 D6 D 6/4

2. Написання музичного диктанту

3. Вправи для сольфеджування

Allegro

Allegro non troppo

Moderato

Moderato

Andante

Moderato

Andantino

Andante

4. Завдання для підбору по слуху

Мав я раз дівчиноньку (укр. нар. пісня)

А **Д Е А**
Мав я раз дівчиноньку чепурненьку,
А **Д Е А**
Любу щебетушечку рум'яненьку.
Д А Е А Д А Д Е А
Гей, гей, га! Уха-ха! Дівчино, рибчино, молода.

Посилав я старости у неділю,
Думав, погуляємо на весілля.
Гей, гей, га! Уха-ха! Дівчино, рибчино, молода.

Мали повернутися з рушниками,
Але повернулися з гарбузами.
Гей, гей, га! Уха-ха! Дівчино, рибчино, молода.

Всьому супротивився батько рідний,
Бо вона багата, а я бідний.
Гей, гей, га! Уха-ха! Дівчино, рибчино, молода.

Думав я втопитися з тої злості,
Та вода холодная ломить кості.
Гей, гей, га! Уха-ха! Дівчино, рибчино, молода.

Плине кача (укр. нар. пісня)

А Е А Е А
Плине кача плине, плине сороката,
Д А Е А
Я ж тобі казала, що я не багата. (2)

Ти багацький сину, я бідна дівчина,
Ти в садочку лежав я в полі робила. (2)

Ти в садочку лежав, я пшеницю жала,

По чім я ся тобі, милий, сподобала.(2)

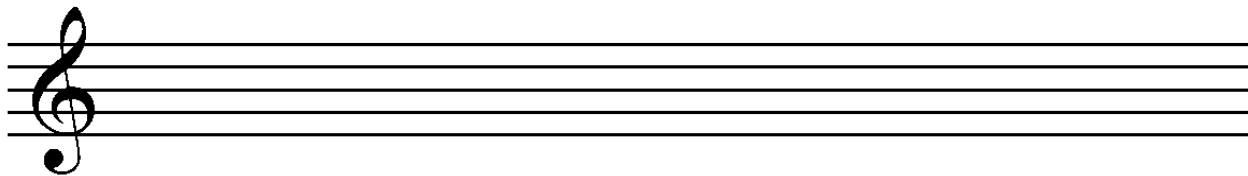
Чи по моїй ході, чи по моїй вроді,
Чи мені так Бог дав дівчині молодій. (2)

Чи мені так Бог дав, чи рідна матуся,
Мене хлопці люблять куди повернуся. (2)

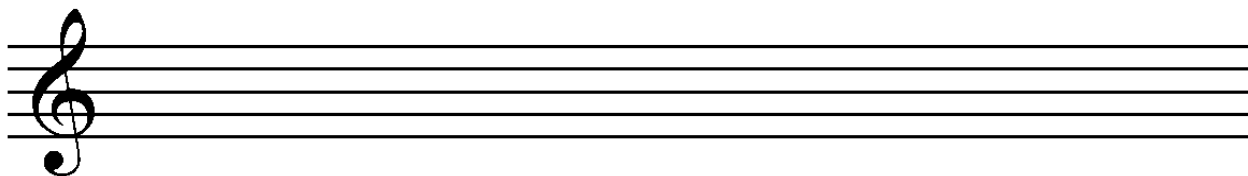
5. Практичні завдання до теми *Ля мажор*

Варіант I

1. Зробити запис гармонічного виду – **Ля мажорної** гами та проспівати.

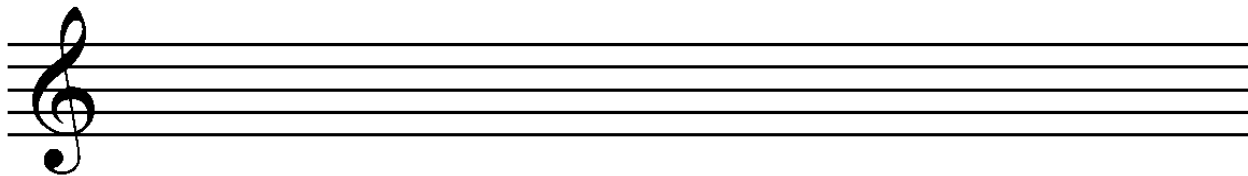

2. Побудувати та проспівати **MVII7** з розв'язанням у – **Ля мажорі**.

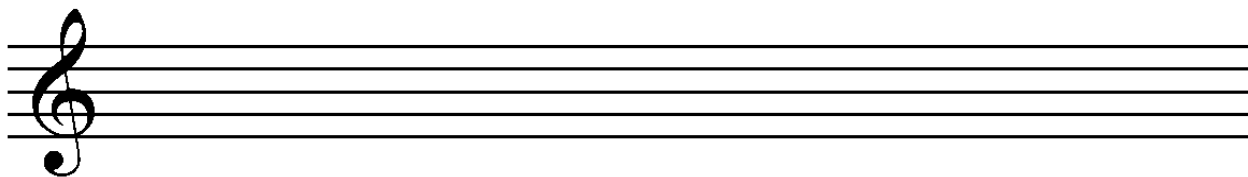

3. Побудувати та проспівати від звука «**ля**» наступні інтервали:

B.2; B.6; B7; м.7; м.3.

4. Знайти, побудувати та проспівати **тритони** в тональності – **Ля мажор**.

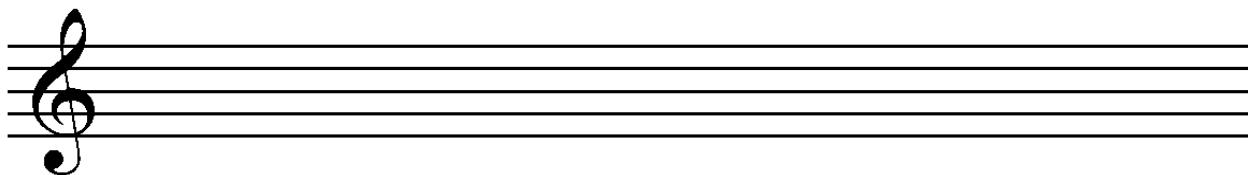

5. Записати та проспівати наступну послідовність в тональності – **Ля мажор**:
T5/3 - T6 – D4/3 – T5/3.

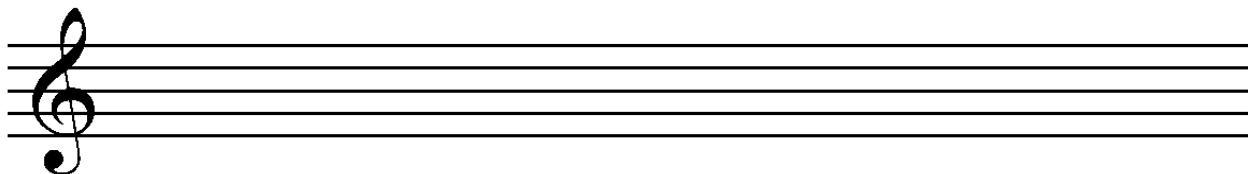

Варіант II

1. Зробити запис гармонічного виду – **Ля мажорної** гама та проспівати.

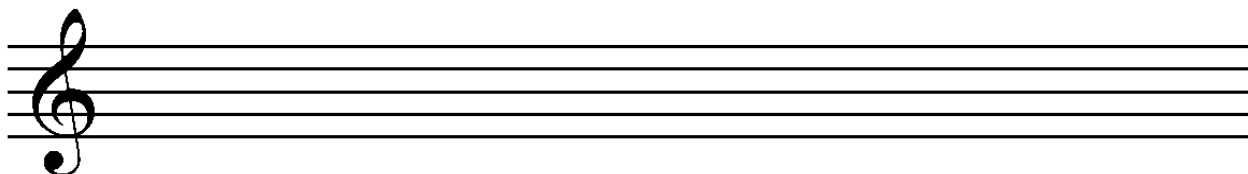

2. Побудувати та проспівати **MVII7** з розв'язанням у – **Ля мажорі**.

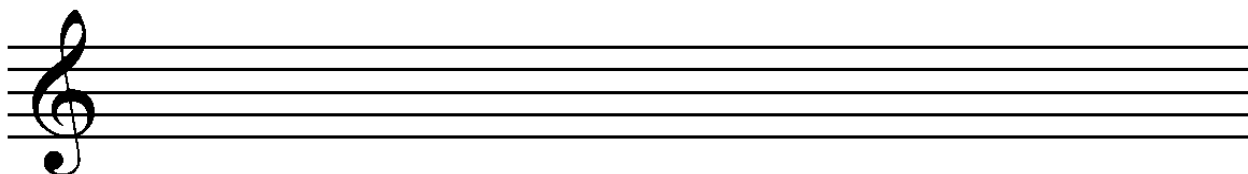

3. Побудувати та проспівати від звука «**ля**» наступні інтервали:

Ч.8; В.2; м.2; В.6; м.7.

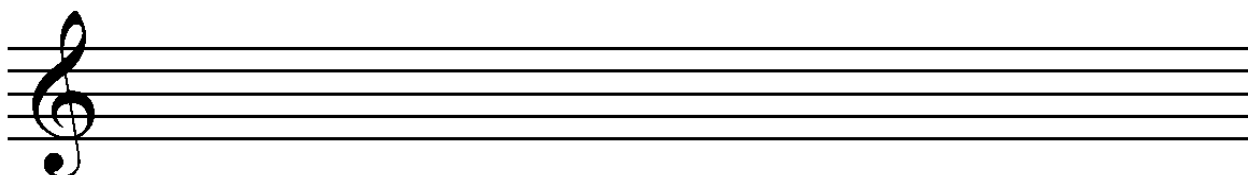

4. Знайти, побудувати та проспівати **тритони** в тональності – **Ля мажор**.

5. Записати та проспівати наступну послідовність в тональності – **Ля мажор**:

T5/3 - T6 - D5/3 - D2 – T6.

Тема № 12

Тональність фа-дієз мінор. Однойменні тональності. Синкопа.

1. Сольфеджування гами фа-дієз мінор та основних тризвуків

фа-дієз мінор натуральний

I II III IV V VI VII VIII

9

I III V III I

15

фа-дієз мінор гармонічний

23

фа-дієз мінор мелодичний

31

Обернення головних тризвуків

T5/3 T6 T6/4 S5/3 S6 S6/4 D5/3 D6 D 6/4

2. Написання музичного диктанту

3. Вправи для сольфеджування

Moderato

276

Two staves of musical notation in 3/4 time. The first staff begins with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody consists of eighth and quarter notes. The second staff continues the melody with similar rhythmic patterns.

Allegretto

277

Two staves of musical notation in 2/4 time. The melody is more active, featuring eighth and sixteenth notes. The second staff continues the piece with a similar rhythmic feel.

Tempo di Marcia

278

Two staves of musical notation in 4/4 time. The melody has a marching character with a steady eighth-note pulse. The second staff continues the piece.

Allegretto

279

Two staves of musical notation in 3/4 time. The melody is lively with eighth and sixteenth notes. The second staff continues the piece.

Adagio

280

Two staves of musical notation in common time (C). The tempo is slow, with a melody of quarter and half notes. The second staff continues the piece.

Allegro ma non troppo

281

Two staves of musical notation in 2/4 time. The tempo is moderately fast. The second staff continues the piece.

Moderato

282

Two staves of musical notation in 3/4 time. The tempo is moderate. The second staff continues the piece.

4. Завдання для підбору по слуху

Цвіте терен (укр. нар. пісня)

fis Cis fis fis Cis fis E

Цвіте терен, цвіте терен, а цвіт опадає.

A E Cis D Cis fis

Хто в любові не знається, той горя не знає. (2)

А я, молода дівчина, та й горя зазнала,
Вечероньки не доїла, нічки не доспала. (2)

Ой візьму я кріселечко, сяду край віконця,
Іще очі не дримали, а вже сходить сонце. (2)

Хоч дримайте, не дримайте – не будете спати,
Десь поїхав мій миленький іншої шукати. (2)

Нехай іде, нехай іде, нехай не вернеться,
Нехай йому молодому щастя усміхнеться. (2)

Чорна рілля ізорана (укр. нар. пісня)

fis cis fis

Чорна рілля ізорана, гей, гей!

Fis E A Cis fis D Cis fis

Чорна рілля ізорана і кулями засіяна, гей, гей! І кулями засіяна.

Білим тілом зволочена, гей, гей!
Білим тілом зволочена і кровію сполощена, гей, гей!
І кров'ю сполощена.

Вітер віє по долині, гей, гей!
Вітер віє по долині, лежить жовнір на могилі, гей, гей!
Лежить жовнір на могилі.

А нікому задзвонити, гей, гей!
А нікому задзвонити, китайкою личко вкрити, гей, гей!
Китайкою личко вкрити.

Летить ворон з чужих сторін, гей, гей!
Летить ворон, усідає, йому очі випиває, гей, гей!
Йому очі випиває.

5. Практичні завдання до теми фа-дієз мінор

Варіант I

1. Зробити послідовний запис натурального і гармонічного виду фа-дієз мінорної гами у висхідному та низхідному рухах. Проспівати.

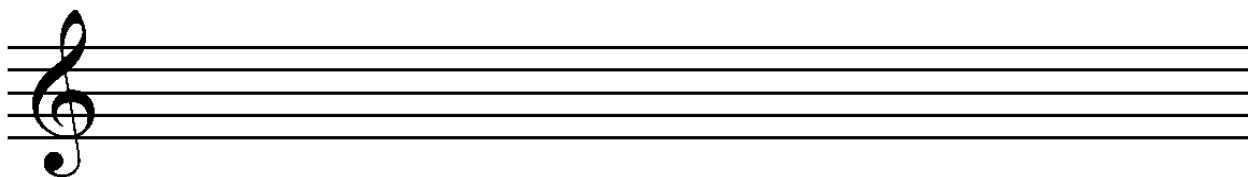
2. Побудувати та проспівати **D7, D65** та їх розв'язання в фа-дієз мінорі.

3. Побудувати та проспівати характерні інтервали **Зм. 4** та **Зб. 5** в гармонічному фа-дієз мінорі.

4. Побудувати та проспівати від звуку «**фа**» наступні інтервали:

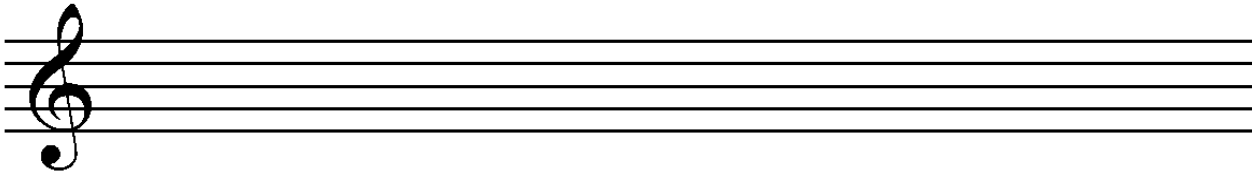
Ч.4; м.2; В.6; В3; Ч.5; м.7.

5. Побудувати та проспівати наступні послідовності акордів у тональності **фа-дієз мінор: T5/3 - T6 - D5/3 - D2 – T6.**

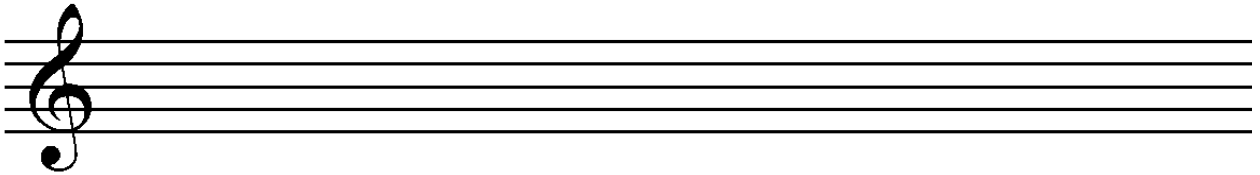

Варіант II

1. Зробити послідовний запис натурального і мелодичного виду фа-дієз мінорної гами у висхідному та низхідному рухах. Побудувати та проспівати

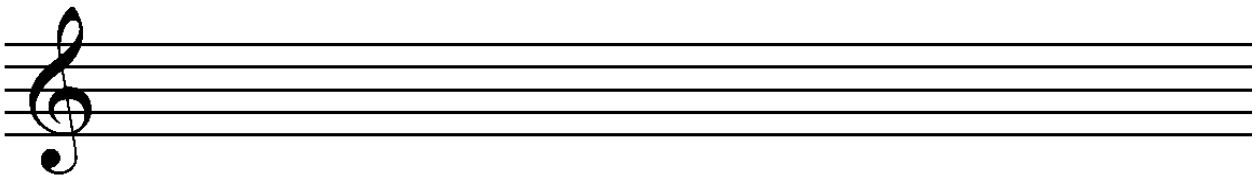
2. Побудувати та проспівати **D4/3, D2** та їх розв'язання в фа-дієз мінорі.

3. Побудувати та проспівати характерні інтервали Зм. 7 та Зб. 2 в гармонічному фа-дієз мінорі.

4. Побудувати та проспівати від звуку «фа» наступні інтервали:

Ч.5; м.3; В2; м.6; Ч4; В.7.

5. Побудувати та проспівати наступні послідовності акордів у тональності фа-дієз мінор: **T5/3 - T6 – D4/3 – T5/3.**

Тема № 13

Тональність Мі-бемоль мажор. Зменшений септакорд з розв'язанням.

1. Сольфеджування гами Мі-бемоль мажор та основних тризвуків

Мі бемоль-мажор натуральний

I II III IV V VI VII VIII VII VI V IV III II I

9

I III V III I

15

Мі бемоль-мажор гармонічний

23

Обернення головних тризвуків

T5/3 T6 T6/4 S5/3 S6 S6/4 D5/3 D6 D 6/4

2. Написання музичного диктанту

Three empty musical staves with treble clefs, intended for writing a musical dictation.

3. Вправи для сольфеджування

Allegretto

107

Musical notation for exercise 107, *Allegretto*, 3/4 time. It consists of two staves. The first staff has a treble clef and contains a melodic line with eighth and sixteenth notes. The second staff has a treble clef and contains a bass line with eighth and sixteenth notes. There are two 'v' markings above the second staff.

Moderato

108

Musical notation for exercise 108, *Moderato*, 3/4 time. It consists of two staves. The first staff has a treble clef and contains a melodic line with eighth and sixteenth notes. The second staff has a treble clef and contains a bass line with eighth and sixteenth notes. There are two 'v' markings above the second staff.

Moderato

109

Musical notation for exercise 109, *Moderato*, 3/4 time. It consists of two staves. The first staff has a treble clef and contains a melodic line with eighth and sixteenth notes. The second staff has a treble clef and contains a bass line with eighth and sixteenth notes.

Andante

110

Musical notation for exercise 110, *Andante*, 3/4 time. It consists of two staves. The first staff has a treble clef and contains a melodic line with eighth and sixteenth notes. The second staff has a treble clef and contains a bass line with eighth and sixteenth notes.

111 *Allegretto*

Musical notation for exercise 111, *Allegretto*, 2/4 time. It consists of two staves. The first staff has a treble clef and contains a melodic line with eighth and sixteenth notes. The second staff has a bass clef and contains a bass line with eighth and sixteenth notes.

Moderato

112

Musical notation for exercise 112, *Moderato*, 2/4 time. It consists of two staves. The first staff has a bass clef and contains a bass line with eighth and sixteenth notes. The second staff has a bass clef and contains a bass line with eighth and sixteenth notes.

Moderato

113

Musical notation for exercise 113, *Moderato*, 2/4 time. It consists of two staves. The first staff has a treble clef and contains a melodic line with eighth and sixteenth notes. The second staff has a treble clef and contains a bass line with eighth and sixteenth notes.

4. Завдання для підбору по слуху

Стояла м під грушков (укр. нар. пісня)

Es В Es В Es
Стояла м під грушков, раз, сіяла петрушку, два.
Es Aes В Es
Виглядала хлопця, шум-рія-ра, в чорнім капелюшку, ю-ха-ха!

В чорнім капелюшку, раз, в білій вишиванці, два.

Високий, тоненький, шум-рія-ра, то є мій миленький, ю-ха-ха!

То є мій миленький, раз, то є моя душка, два.

Що червона квітка, шум-рія-ра, навкруг капелюшка, ю-ха-ха!

То є мій миленький, раз, що зо мнов гуляє, два.

Що все раз обкрутить, шум-рія-ра, до серця туляє, ю-ха-ха!

Ой під горою (укр. нар. пісня)

Es В Es
Ой під горою, під перевозом,
Aes Es В Es
Стояла дівчина з своїм обозом. (2)

– Дівчино моя, як собі маєш?

Дай мені бандуру, що сама граєш! (2)

– Прийди, козаче, пшеницю жати,

Дам тобі бандуру на всю ніч грати. (2)

В мене бандура з чистого злата,

Хто в неї грає, бере охота. (2)

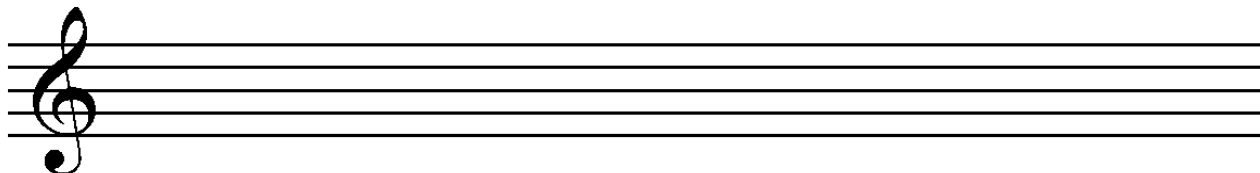
А в неї струни та не порвуться;

Як не підтягуй, все піддаються. (2)

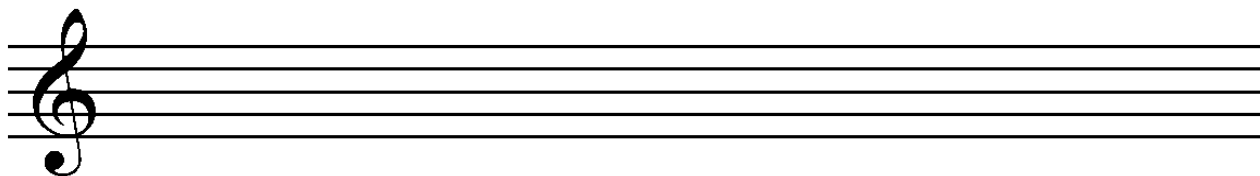
5. Практичні завдання до теми Мі-бемоль мажор

Варіант I

1. Зробити запис гармонічного виду – Мі-бемоль мажорної гама та проспівати.

2. Побудувати та проспівати зм. VII⁷ з розв'язанням у – Мі-бемоль мажорі.

3. Побудувати та проспівати від звука «Es» наступні інтервали:

B.2; м.3; ч.5; B.7.

4. Знайти, побудувати та проспівати тритони в тональності – Мі-бемоль мажор.

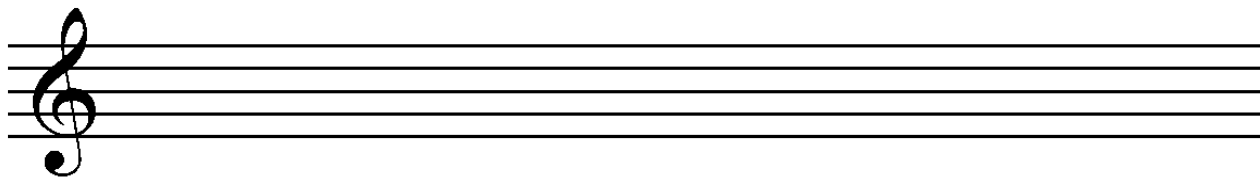

5. Побудувати та проспівати Д2 та його розв'язання в тональності – Мі-бемоль мажор.

Варіант II

1. Зробити запис гармонічного виду – Мі-бемоль мажорної гама та проспівати.

2. Побудувати та проспівати зм. VII7 з розв'язанням у – Мі-бемоль мажорі.

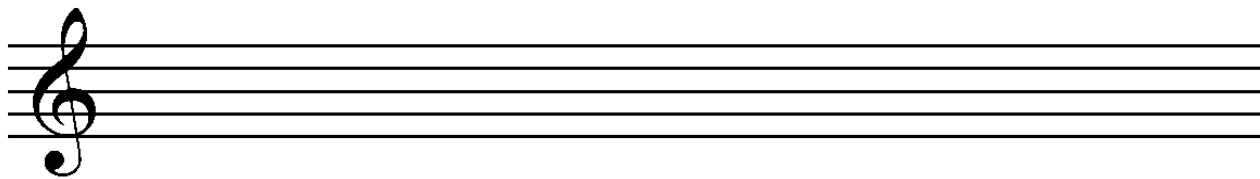

3. Побудувати та проспівати від звука «Es» наступні інтервали:

Ч.8; В.3; ч.4; м.6.

4. Знайти, побудувати та проспівати тритони в тональності – Мі-бемоль мажор.

5. Побудувати та проспівати Д6/5 та його розв'язання в тональності – Мі-бемоль мажор.

Тема № 14

Тональність до мінор. Повторення вивченого матеріалу.

1. Сольфеджування гами до мінор та основних тризвуків тональності

до мінор натуральний

I II III IV V VI VII VIII VII VI V IV III II I

9

I III V III I

15

до мінор гармонічний

23

до мінор мелодичний

31

Обернення головних тризвуків

T5/3 T6 T6/4 S5/3 S6 S6/4 D5/3 D6 D 6/4

2. Написання музичного диктанту

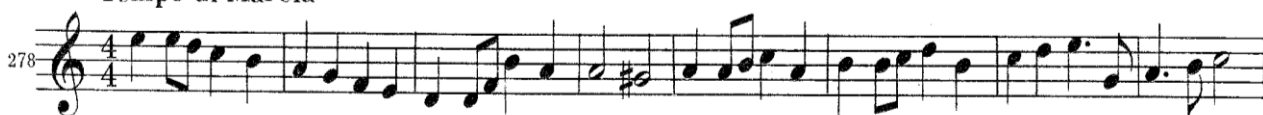
3. Вправи для сольфеджування

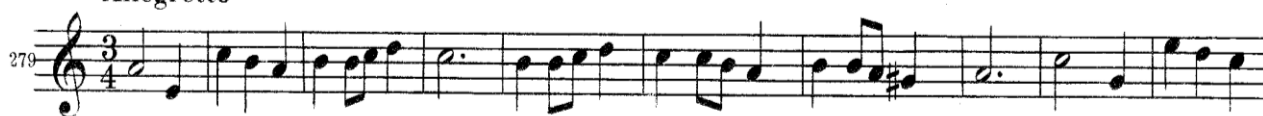
Allegretto

Tempo di Marcia

Allegretto

Adagio

Allegro ma non troppo

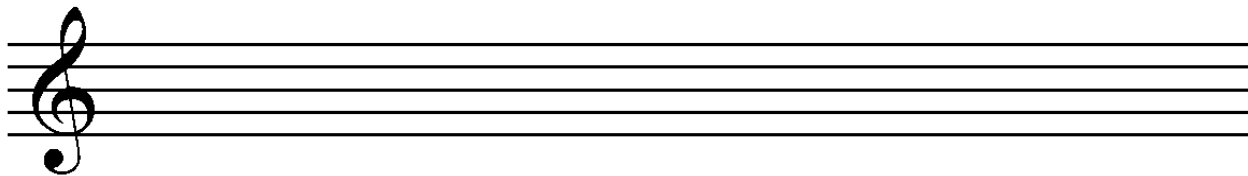
Moderato

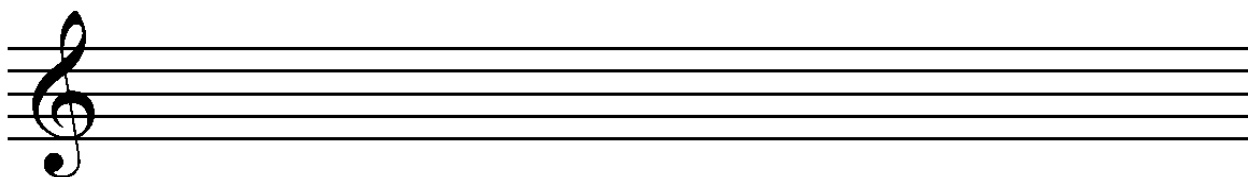
5. Практичні завдання до теми до мінор

Варіант I

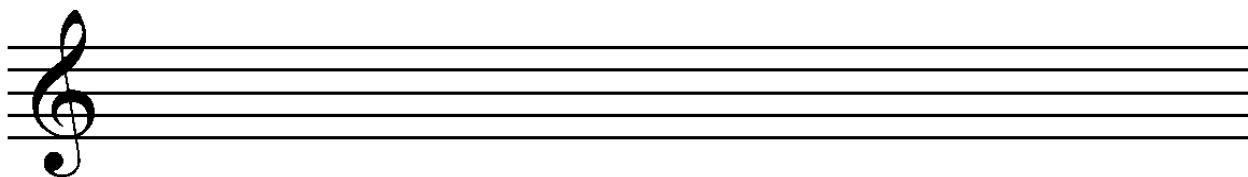
1. Зробити послідовний запис натурального і мелодичного виду до мінорної гама у висхідному та низхідному рухах. Проспівати.

2. Побудувати та проспівати м.VII7 і зм.VII7 з розв'язанням в до мінорі.

3. Побудувати та проспівати характерні інтервали Зм. 4 та Зб. 5 в гармонічному до мінорі.

4. Побудувати та проспівати від звуку «до» наступні інтервали:

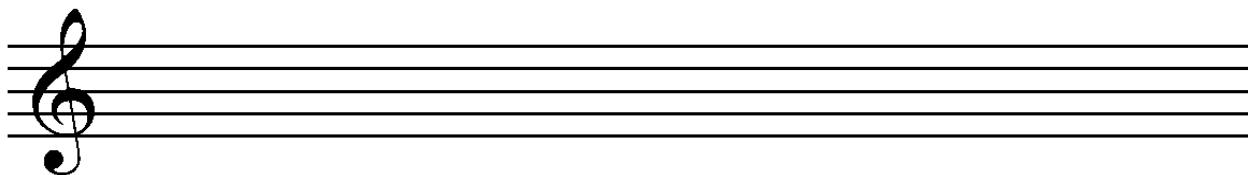
Ч.4; м.2; В.6; В3; Ч.5; м.7.

5. Побудувати та проспівати наступні послідовності акордів у тональності до мінор: T5/3 – S6 - D6/5 - T5/3 – S6/4 – T5/3.

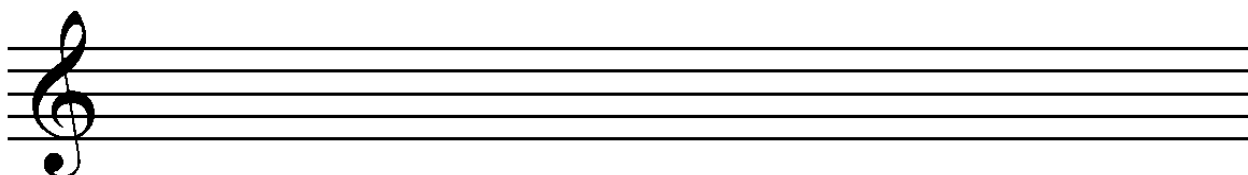

Варіант II

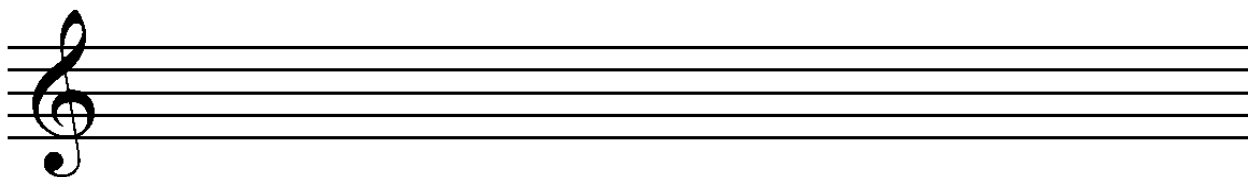
1. Зробити послідовний запис натурального і гармонічного виду до мінорної гами у висхідному та низхідному рухах. Проспівати.

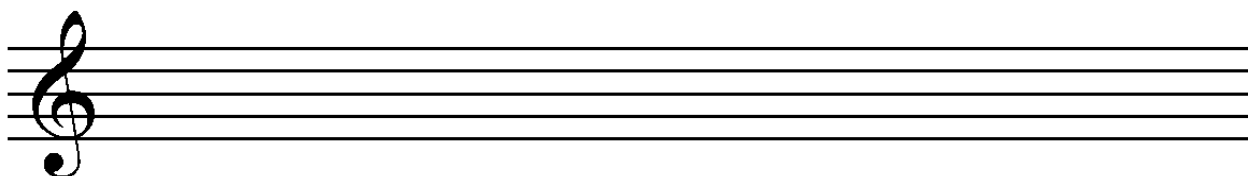
2. Побудувати та проспівати $mVII7$ і $zmVII7$ з розв'язанням в до мінорі.

3. Побудувати та проспівати характерні інтервали $3m7$ та $3b2$ в гармонічному до мінорі.

4. Побудувати та проспівати від звуку «до» наступні інтервали:

Ч.5; м.3; В2; м.6; Ч4; В.7.

5. Побудувати та проспівати наступні послідовності акордів у тональності до мінор: $T5/3 - T6 - D5/3 - D2 - T6$.

Завдання до самостійної роботи

(Сольфеджіо) 1-2 семестр

1. Опрацювати вокальні вправи до кожної теми (1-14).
2. Робота над чистотою інтонації, ритмічним малюнком, слуховий аналіз.
3. Прописувати та працювати над виконанням різноманітних гамових послідовностей, інтервалів, акордів та їх обернень.
4. Гра по слуху на основі пропонованих варіантів українських народних пісень на фортепіано (фаховий інструмент).
5. Відпрацювати слуховий аналіз (інтервали, акорди, гами всіх видів).
6. Співати акордові послідовності до кожної теми.
7. Підготувати відео-презентацію по темі До мажор.
8. Підібрати ритмічні вправи до теми До мажор.
9. Підготувати відео-презентацію по темі Соль мажор.
10. Підібрати ритмічні вправи до теми Соль мажор.
11. Підготувати відео-презентацію по темі Фа мажор.
12. Підібрати мелодію в тональності Фа мажор.
13. Підготувати відео-презентацію по темі мінорні тональності до одного знаку.
14. Створити ритмічний малюнок в розмірі 3/4.

Рекомендована література

1. Антків М., Міщук І. Двоголосні диктанти. Для учнів старших класів виконавських відділів спеціалізованих музичних шкіл та студентів музичних училищ. Львів: «Сполом»: 2008. 234 с.
2. Афоніна О. Сольфеджіо 3 клас: навчальний посібник. Київ: Нотне видавництво «Мелосвіт», 2006. 68 с.
3. Афоніна О. Сольфеджіо 4 клас: навчальний посібник. Київ: Нотне видавництво «Мелосвіт», 2007. 60 с.
4. Афоніна О. Сольфеджіо: навчальний посібник. Київ: «Мелосвіт», 2012. 88 с.
7. Виноградов Г. Елементарна теорія музики та сольфеджіо. Київ, 1973. 287 с.
6. Драгоміров П. Посібник сольфеджіо. Харків : «Фактор», 2005. 64 с.
7. Дудка Ф. Основи нотної графіки. Київ : Музична Україна, 1977. 48 с.
8. Ладухін М. Одноголосне сольфеджіо. Харків: «Фактор», 2004. 32 с.
9. Мокрогуз І. «Практичні завдання до навчальної дисципліни «Сольфеджіо» для студентів 1-го курсу». Навч.–метод. посібник. Чернівці: Місто, 2014. 84 с.
10. Павленко В.В. Словник іноземних музичних термінів та виразів. Вінниця: НОВА КНИГА, 2005. 384 с.
11. Побережна Г.І., Щериця Т.В. Загальна теорія музики: Підручник. Київ: Вища школа, 2004. 303 с.
12. Посібник для 2 класу мистецьких шкіл / Укл. Мацько М. Чернівці. 2019. 64 с.
13. Смаглій Г.А., Маловик Л.В. Основи теорії музики: Підручник для навчальних закладів освіти, культури і мистецтв. 2-е вид., доп. і перероб. Харків: Факт, 2001. 384 с.
14. Софроній З.В. Практична робота студентів з теорії музики: навчально-методичний посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2013. 119 с.
15. Софроній З.В. Самостійна робота студентів з теорії музики: навчально-методичний посібник. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2013. 95 с.
16. Сокол О. Теорія музичної артикуляції. Київ, 1995. 136 с.
17. Юцевич Ю. Словник музичних термінів. Київ: Музична Україна, 1977. 257 с.

ЗМІСТ

Передмова	3
Навчально-методичний матеріал (базовий)	
до дисципліни «Сольфеджіо»	4
Тема № 1. Мажорний лад. Тональність До мажор. Тривалості звуків. Знаки альтерації. Розмір 2/4. Паузи. Інтервали в мажорі.....	7
Тема № 2. Тональність Соль мажор. Класифікація інтервалів. Головні тризвуки та їх обернення в мажорі. Розмір 3/4.....	13
Тема № 3. Тональність Фа мажор. Поняття про тритони Зб.4 – Зм.5. Акордові послідовності з головними тризвуками та їх оберненнями	19
Тема № 4. Мінорний лад. Натуральний, гармонічний, мелодичний ля мінор. Головні тризвуки гармонічного мінору	25
Тема № 5. Тональність мі мінор, всі види мінору. Тритони в гармонічному мінорі. Затакт.....	31
Тема № 6. Тональність ре мінор. Всі види мінору, головні тризвуки з оберненнями. Дводольний та тридольний розміри, порівняльний аналіз	37
Письмові завдання до Модульної роботи за I семестр	42
Тема № 7. Тональність Ре мажор. Розмір 3/8. Нота з крапкою. Зменшений тризвук. Інтервальні та акордові послідовності	44
Тема № 8. Тональність сі мінор трьох видів. Характерні інтервали. Акордові послідовності	50
Тема № 9. Тональність сі-бемоль мажор. Поняття про септакорди. Домінантовий септакорд D7 та його обернення D6/5 з розв'язанням.....	55
Тема № 10. Тональність соль мінор. Пунктирний ритм. Розмір 4/4. D4/3 та D2 з розв'язаннями	60
Тема № 11. Тональність Ля мажор. Малий ввідний септакорд в натуральному мажорі	65
Тема № 12. Тональність фа-дієз мінор. Однойменні тональності. Синкопа.....	70
Тема № 13. Тональність Мі-бемоль мажор. Зменшений септакорд з розв'язанням.....	75
Тема № 14. Тональність до мінор. Повторення вивченого матеріалу	80
Завдання до самостійної роботи	85
Рекомендована література	86

Навчальне видання

Інна Миколаївна Мокрогуз

СОЛЬФЕДЖІО

ПРАКТИЧНІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ СТУДЕНТІВ 1-ГО КУРСУ

Навчально-методичний посібник

Підписано до друку 28.06.2024. Формат 60x84/16.

Ум.-друк. арк. 5,1. Обл.-вид. арк. 5,2. Зам. Н-058.

Видавництво та друкарня Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича
58002, Чернівці, вул. Коцюбинського, 2
e-mail: ruta@chnu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №891 від 08.04.2002 р.